

تربیت

فصلنامهٔ تعلیمی و تربیتی
برای کودکان و نوجوانان
شمارهٔ سوم / سال دوم / تابستان ۱۳۸۷

ضمیمه:
سوالات کانکور

د غاښونو او د خولې پاکوالي
د چارلي چاپلین لیک خپلې لور ته
نیوتن کیست؟

اندرزهای لقمان به پسرش
د والیال د لوبې لنډ تاریخ
چگونه و چی را باید خواند؟

کفتر پرید به هوا
بالش سفید و زیبا
حالی که جنگ تمام شد
وقتی صلح و سلام شد
کفتر بیا به زمین
دانه میریزم بچین
دور بخو، غمبر بزن
کفتر سفید من

ش. دیباچ

این مجله رایگان توزیع می شود؛
خرید و فروش آن ممنوع است!

- درخت تو سر بار دانش بگیرد/ ۲
- چگونه حافظه خود را تقویت کنیم/ ۳
- د چارلي چاپلین ليک خپلي لور ته/ ۴
- کودکت امروز، زن و مرد فردا است/ ۶
- کشتو با تهمینه، متعلم کوشا و با استعداد/ ۷
- تنکی هبله او غوره رانلوکتی/ ۸
- فتح قله های آسمان سای/ ۱۰
- نارنج او طب له نظره د سهار وختي يا خیدوکتی/ ۱۳
- د اسلام او طب له نظره د سهار وختي يا خیدوکتی/ ۱۲
- کلک هنر آفرین/ ۱۴
- موسیقی اسيل افغانی را زنده تکه داریم/ ۱۵
- په لومړي ځل افغانستان ته راغلل/ ۱۶
- د ښوونو او د خولي پاکوالي/ ۱۷
- دو پایي سگ چگونه باهم دوست شدند/ ۱۸
- اکو بکو/ ۲۰
- د طاووس پېژندنه/ ۲۱
- د ماین له قرباني سره د مخامخېدو په صورت کې څه باید وکړو/ ۲۲
- د معلولیت کیمیاوي او بیولوژیکي لاملونه/ ۲۳
- در صورت مواجه شدن با قربانی ماین چه باید کرد/ ۲۶
- عوامل بیولوژیکي و کیمیاوي معلولیت/ ۲۷
- اندرځای لقمان به پېرش/ ۲۸
- کتابخانه و روش مطالعه/ ۲۹
- د والیبال د لوبې لنډ تاریخ/ ۳۰
- کاتکور آزمایشي در مکتب احمد خان ابدالی/ ۳۱
- پاهای برهنه، اراده پولادین/ ۳۲
- مرغ سیاه/ ۳۳
- انارگل خټکه ليک او لوست زده کړل/ ۳۴
- مرغان خټکه په هوا کې الوتنه کوي/ ۳۵
- میرزا الوغ بيگ/ ۳۶
- بهترين مردم کیست/ ۳۷
- حل کنید و جایزه بگیرید/ ۳۹
- بیاید از کاغذ گلای زیبا بسازیم/ ۴۲
- د پوهنې رڼا/ ۴۳
- خویو کوچنیانو/ ۴۳
- اوقات فراغت خود را چگونه سپری مینمایید/ ۴۴
- شاگردان ممتاز/ ۴۸

صاحب امتیاز: ریاست تعلیمات قبل از مکتب و خاص
مدیر مسؤول: دوکتور شفیه یارقین، تلفن: ۰۷۹۹۶۳۹۲۴۲
معاون: حقیق الله عتیق، تلفن: ۰۷۰۸۳۱۹۴۳۴
سر دبیر: شاه محمود
اعضای هیئت تحریر: دوکتور محمد یوسف نیازی، محقق محمد نبی صلاحی،
 ظهور افغان، عبدالواحد روان، مطهر شاه اخگر، محمد عزیز آسوده
 طرح و دیزاین: زکفر حسینی
 تایپ: محمد سالم رضایی (امید)
 به کمک مالی: مرکز ماین پاکی ملل متحد برای افغانستان (UNMACA)
 سایت انترنټی: www.moe.gov.af
 ایمیل: tarbeyatmg@yahoo.com

روح الله نیکا

افتخار ورزش کشور عزیز ما افغانستان

روح الله نیکا تواندو کار افغان در المپیک ۲۰۰۸ بیجینگ در وزن ۵۸ کیلو گرم، با دو برد و یک باخت، اولین مدال برنز بازی های المپیک را برای افغانستان کسب کرد. روح الله نیکا تواندو کار افغان در مسابقات سال گذشته آسیایی مدال نقره گرفته بود. روح الله نیکا تواندو در پکن حریف جرمنی خود را در اولین مسابقه تواندو دوم را به ورزشکار مکزیک شکست داد و با یک امتیاز مسابقه دوم را به ورزشکار ایتالیایی واگذار کرد. در مسابقه سوم با منادت و وفار افغانی یو ورزشکار ایتالیایی پیروز شد. پیروزی این ورزشکار جوان، یانگر این حقیقت است که علی الرغم دشواری ها و کمبودی ها، افغانها نه تنها استعداد درخش در مسابقات را دارند، بلکه مدال آور نیز می باشند روح الله نیکا تواندو کار انجمن بنیان سداران تواندو پومسه در افغانستان در مسابقات کوریا اوپن که در آن بیشتر از ۳۰ کشور شرکت داشتند، با شکست دادن ورزشکارانی از کویت، بلجیم و جاپان مقام سوم را به دست آورد. این برد زمینه آن را مساعد ساخت که نیکا در مسابقات تواندو آسیا در ویتنام نیز شرکت کند و حریفان پاکستانی، تاجیکستانی، قرغیزستانی و تایلندی خود را شکست بدهد و با به دست آوردن مدال نقره و مقام دوم شکست شرکت در المپای سال جاری را برای افغانستان به سهمیه شرکت در المپیک بیجینگ کشور چین چهار ورزشکار دست بیاورد. در بازی های المپیک بیجینگ کشور چین چهار ورزشکار افغانستان در رشته های دوش و تواندو اشتراک نموده بودند. رئیس جمهوری اسلامی افغانستان به مسوولین مربوط هدایت داده تا برای روح الله نیکا یک خانه رهاشی تدارک بینند.

درخت تو گربار دانش بگیرد

شاگردان عزیز،

همانگونه که گفته اند «سالی که نکوست از بهارش پیداست» امسال را میتوان سال نیک برای ارتقای کیفیت معارف به حساب آورد؛ زیرا از آغاز سال روان جهش اعتلایی و ارتقایی در ساحات گونه گون معارف کشور دیده میشود.

اگر ارتقا، اعتلا و گسترش معارف به چند اصل بنیادین زیر:

مکتب، معلم، کتاب، متعلم، متود و روش، مواد ممد درسی و غیره نیاز و وابسته گی داشته باشد، درسال روان در همه این عرصه ها تحولات و پیشرفت های قابل توجهی صورت گرفته است؛ به گونه مثال از آغاز سال روان به تعداد (۸۰۰۰۰۰) جدیدالشمول در (۱۱۰۴۵) مکتب کشور جذب گردیده است؛ به تعداد (۶۵۵) مکتب ترمیم، (۲۵۹۳) مکتب آباد شده و قرارداد اعمار (۲۴) مکتب به امضاء رسیده است؛ (۸۶۰۰) معلم برای ارتقای سویه در کورس های داخل خدمت دارالمعلمین ها شامل گردیده اند؛ به تعداد (۶۱) ملیون جلد کتب دوره ابتدایی و دوره ثانویه چاپ و به مکاتب سرتاسر کشور توزیع شده است که کتابهای دوره ابتدایی با نظر داشت روش فعال آموزش یا روش مشارکتی تألیف گردیده که امروز از روش های سودمند و پذیرفته شده آموزش در منطقه و جهان به شمار میرود.

چگونه حافظه خود را تقویت کنیم؟

اصول اساسی یاد گیری:

۱. اول خوب بفهمید، بعد حفظ کنید.
پیش از این که یک متن یا یک فرمول را حفظ کنید، از فرهنگ لغات برای فهمیدن معنای لغات یا اصطلاحات استفاده کنید.

۲. از قوانین روانی حافظه استفاده کنید:
حافظه ما هنگام هیجانات (ترس، غصه، شادی و غیره) توانایی بیش تر برای حفظ اطلاعات پیدا میکند. برای این که از این قانون استفاده کرده باشیم، باید در خود یک حس یا هیجان به وجود آوریم، مثل: کنجکاوی. با به وجود آوردن حس کنجکاوی در خود میتوانیم مطالب را بهتر بخوانیم و بهتر به خاطر بسپاریم.

۳. محفوظات را مرتب کنید: یعنی چیزهایی را که خوانده اید و فهمیده اید و یاد گرفته اید در ذهن خود مرتب کنید. بعد از این که محفوظات در ذهن مرتب شد، بروی کاغذ بنویسید یا با صدای بلند برای دیگران بگویید.

۴. تکرار کنید: مؤثرترین روش برای به خاطر سپردن یک متن نه تنها نیازمند چندین بارخواندن آن میباشد، بلکه باید فاصله یی را که هر بار یک متن را می خوانید، نیز رعایت کنید. مثلاً اگر قرار باشد یک درس را شش بار بخوانید تا کاملاً آن را یاد بگیرید و به خاطر بسپارید، با گذاشتن فاصله زمانی بین هر بارخواندن (استراحت کردن، مکث کردن) میتوانید آن درس را با سه بار خواندن یاد بگیرید.

۵. بهترین لحظات برای یادگیری: به طور کلی ساعات اول بیداری که مغز آماده بوده و انرژی ذهنی بیش تری نسبت به سایر اوقات دارد، بهترین زمان یادگیری است. یعنی مغز بعد از یک استراحت خوب مثلاً هنگام صبح، بهتر میتواند فعالیت داشته باشد.

۶. برای این که ذهن تان پر از اطلاعات بسی ارزش و پیش پا افتاده نشود، کارهایی را که روزانه باید انجام دهید، سریعاً انجام دهید تا دیگر دغدغه انجام آن را نداشته باشید.

تهیه کننده: معصومه توسلی

حافظه قوی داشتن ، علاوه بر تلاش و تمرین مداوم، به خصوص برای متعلمین بهترین وسیله موفقیت آن ها میباشد. در ذیل فشرده بخشی از کتاب "چگونه حافظه برتر داشته باشیم؟" از پروفسور روبرت تو، ترجمه ساعد زمان به زبان ساده آمده است تا شما متعلمین عزیز بدانید که چگونه میتوان حافظه خود را تقویت کرد؟

همیشه باید غذای مناسب جهت فعالیت مغز تهیه کنید زیرا مصرف انرژی بدن به تنهایی کافی نیست و باید نیازهای آن را با انواع ویتامین ها، پروتئین و عناصر معدنی از قبیل فسفرس و کلسیم تامین کرد. در این جا، لیست مقداری ویتامین که برای تقویت حافظه بسیار ضروری میباشد و همچنین در مواد غذایی که دردسترس ما قرار دارند به آسانی یافت میشوند، آورده شده است: مثل:

– ویتامین B1 یا مجموعه ویتامین های گروه B نقش بسیار مهم را برای تقویت فکر و حافظه به عهده دارند؛ که در مواد غذایی ذیل مقادیر فراوانی از ویتامین خانواده B یافت میشود: چهارمغز، فندق، دال نخود، عدس، زردک، کاهو، تخم مرغ، گوشت گوساله ...

– ویتامین D، که در مواد غذایی مثل روغن جگر ماهی، کاکائو، تخم مرغ و شیر گاو و زردک یافت میشود.

– ویتامین PP که در مواد غذایی مثل آرد گندم، سبوس، سویا، زردک، ماهیچه، حبوبات، شلغم، شیرگاو، وجود دارد.

– ویتامین A که درمواد غذایی مثل جگر گاو، تخم مرغ، گرده، شیر گاو یافت میشود.

– ویتامین C که در مواد غذایی مثل: پالک، جگر، پادنجان رومی، کینو، بادام، فندق، چهار مغز و سیب یافت میشود.

ژباړن: محمد بصير سلیمان خېل
له انگرېزي نه پښتو ته

د چارلي چاپلين ليک خپلې لور ته

بي له شکه، چارلي چاپلين د سينما د ډاکټر يو وتلی نابغه و. د چارلي له ټولو بچيانو څخه يوازې يوې لور، د ده په کامونو پل واخيست، د هغې نوم جرالډينه ده. څو کاله مخکې، کله چې جرالډيني غوښتل، د لومړي ځل لپاره د هنر نړۍ ته ورننوخې، چارلي چاپلين هغې ته يو ليک وليکه چې، د نړۍ د ښکلو او زړه راښکونکو ليکونو په ډله کې شمېرل کېږي او هر لوستونکی يا اورېدونکی تفکر ته اړ باسي. مور غواړو چې، دغه ليک دلته په لنډون سره خپور کړو.

ګرانې لورکۍ جرالډيني!
زه له ټولېدېروم څخه ډېر لري يم..... خو سترګې مې دې رنډې شي، چې يوه شېبه دې هم، ستا انځور زما له سترګو څخه لرې کړي. ستا انځور هلته د مير په سر دی. ستا انځور دلته زما د زړه په سر دی. خو ته چېرې يې؟

اورېدلي مې دي چې، ستا ادا کاني د ټولو خلکو د خولو خبرې شوې دي. ګوره شهزادګۍ اوسه او نخېره. ستوری شه او ځلېږه. خو که چېرې د ليدونکو او ناستو خلکو ښکلې او کټ کټ خندا او د کلونو د هغو مستو کېديو بويونه کوم چې تا ته يې خلک سوغاتوي، تا ته د هوښيارتيا موکه درکړه، نو بيا په يوه ګوښه ځای کې کښينه، زما ليک ولوله او دخپل پلار غږ ته غوږ ونېسه. زه ستا پلار يم، جرالډيني! زه چارلي چاپلين يم. کله چې ته کوچنۍ وې، اورېدې شېبه به ستا د بالېست تر سر ناست وم او کيسې به مې درته کولې. د خټکله کېسه، په دښته کې د وېښ ښامار کېسه، کله چې به مې زړو سترګو ته خوب راغی، نو پيغور به مې ورکاوه او ورته ويل به مې چې، څه او له خپل ځان څخه به مې پوښتل. اې چارلي! ايا کله به هم د بچونۍ تا وپېژني؟

اورېدل به مې چې، ليدونکو به ويل: (دا جنګۍ وينی؟ دا د هغه زاړه سپېرې لور ده. نوم دې په ياد دی؟ چارلي). هو زه چارلي يم. زه يو زوړ سپېرې يم. نن ستا وار دی ګډه شه. زه له هغه خبرې او ريارې پر توک سره غورځېدلېم، او ته د شهزادګانو په ورېښمينو کالو کې نخېرې. دغه نخاکاني او د ليدونکو د لاسونو چکچکې به، کله کله تا اسمانو ته ورسوي. ولاړه شه. هلته هم ولاړه شه. خو کله ځمکې ته هم راځه او د خلکو ژوند ګوره. د تورو کوڅو د سترو نخا ګرو ژوند، کوم چې په وړې نس سره به نخيدل او پښې به يې له بې وزلي لړزېدلې. ته ما ته پيژني جرالډيني! ما په هغو لرو شپو کې له تاسره کېسې کولې، خو هېڅکله مې هم خپله کېسه درته ونکړه. دا د اورېدلو وړ داستان دی. دهغه وري بودا داستان چې، د لندن په ناوړه ځايونو کې به يې سندرې ويلې او نخيده به او صدقه به يې ټولوله. دا زما داستان دی.

ما د لورې ځکه کړې ده، ما د بې ميرمن توب درد ځکلی او داسې نور. ما د هغه اواره او سرگردان بودا رنځ چې په زړه کې يو سمندر غرور څپې وهي، خو د لاروي د صدقې يوه سيکه د هغه خودخواهي وچوي، احساس کړی دی.

سره له دې ټولو، زه بيا هم ژوندی يم او تر هغه چې دا ژوندي ټول مړه نشي، زه بايد هېڅ څه ونه وايم. زما داستان تا ته به کار نه درځي. په تا پسې زما نوم دی چاپلين. په همدې نوم مې څلوېښت کاله د نړۍ زياتره خلک خندولي او ځومره چې خلکو خندلي، تر هغو ما زيات په خپله ژرلي دي.

جرالډيني! په دې نړۍ کې چې ته ژوند کوي، يوازې نخا او موسيقي نه ده. ته چې کله نيمه شېبه د تياتر له پرتمين سالون څخه راوځي، هغه بډای ستا يونکي له يوه سره هېر کړه او د هغه ټکسي چلونکي د حال پوښتنه وکړه، کوم چې تا تر ګوره پورې رسوي، د هغه د ښځې د حال پوښتنه هم وکړه.... او که امېدواره (حمل داره) وه او دخپل زوی لپاره د کالو اخيستلو پيسې يې نه درلودې، نو د پيسو چيک راوباسه او د هغې د مېړه په جيب کې يې پټ کېږده.

کله کله، له موټر او ميترو سره په ښار کې وګرځه. خلکو ته وګوره او کم تر کمه په ورځ کې يو ځل له خپل ځان سره ووايه چې: (زه هم يو له هغو څخه يم). لورې! ته يوه له هغو څخه يې، تر هغو زياته نه يې، که څه هم هنر انسان ته کوڅرونه ورکوي، خو کله کله يې دوه پښې هم ورځينې اخلي.

غواړم چې مړ شم او ته ژوند وکړې. زما هيله داده چې، هېڅکله په تنګلاسي کې ژوند ونکړي. خو تل کله چې دوه فرانک لکوي، له خپل ځان سره ووايه: (دويمه سيکه زما مال نه دی. دا د يوه نوم وړوګي کس مال دی چې، نن شپه يوه فرانک ته اړتيا لري. خو دا حقيقت لورې زه تا ته وايم).

زړه دې سرو او سپينو ته مه ورکوه، ځکه د دې نړۍ تر ټولو غټ الماس لمر دی او له نيکه مرغه دغه الماس د ټولو خلکو په غاړه ځلېږي، خو که دې ګومه ورځ دکوم کس د مخ په لمر باندې زړه وبايلود، له هغه سره په يوه زړه کې ژوند وکړه. مور ته مې دې ويلې دي چې، په دې اړه درته يو ليک وليکي. هغه مينه تر ما ښه پيژني او هغه د دوو زرو نو د يو ځای والي د تعريفولو په برخه کې، تر ما ډېره مخکې ده. ستا کار ډېر ستونزمن دی، په دې هم پوهېږم. د سټيژ پر سر، پرته د ورېښمو له نازکې تيکې څخه، بل شی ستا بدن نه پتوي. دهنر په خاطر کولای شي، د سټيژ سرته لوڅه لغړه ولاړه شي او بېرته پټه اوپاکه راستنه شي. خو په دې نړۍ کې هېڅوک او هېڅ شی ددې وړ نه دي چې، يوه جنګی دې د خپلې پښې نوک هغه ته ورښکاره کړي. لغړتوب، زموږ د عصر ناروغۍ ده. زه بودا سړی يم او ښايي چې خندورې خبرې به کوم.

خو زما په اند، ستا لوڅ بدن بايد د هغه چا واوسي، کوم چې د هغه لوڅه ارواح در باندې ګرانه ده!

تعليم و تعلم

حضرت علی (کرم الله وجهه) فرمود: کسی که خود را پیشوای مردم قرار دهد، باید که قبل از تعلیم دیگران، به تعلیم خود بپردازد. قبل از این که لب به سخن بگشاید، با عمل به آموختن آداب بپردازد، کسی که به تعلیم و تأدیب خود مشغول باشد، به اکرام و گرامی داشتن مستحق تر است نسبت به کسی که به تعلیم و تأدیب مردم مشغول باشد.

دانش

حضرت علی (کرم الله وجهه) فرمود: هر ظرفی وقتی در آن هر چیزی بریزند، تنگ میگردد و پرمیشود، جز ظرف دانش که هر چه در آن بریزند، وسیع و فراخ میگردد.

نهج البلاغه
مترجم: جابر رضوانی

وجوب اجتناب از خوردن و نوشیدن حرام

یکی از حکماء به پسرش گفت:
چرا شراب مینوشی؟
پسر در جواب فرمود:
که آن طعام را هضم میکند.
بعد حکیم گفت: دینت را زیاد تر هضم میکند.

حسن اخلاق

در قرآن میفرماید: و فرومانده گان خشم و عفو کننده گان از مردم در جمله نیکو کاران هستند و خداوند نیکو کاران را دوست میدارد.
و در یک روایت دیگر آمده است که: از جمله محبوب ترین شما در نزد من کسانی اند که دارای اخلاق نیک باشند.

امام ابوبکر بیهقی، شاخه های ایمان
مترجم: پوهاند نعمت الله شهرانی

کودک امروز، زن و مرد فردا است

بر اساس اعلامیه جهانی حقوق کودک، در حقیقت کودک کسی است که کمتر از ۱۸ سال داشته باشد، مگر آن که قوانین ملی کشوری سن بلوغ را کم تر تشخیص دهد. به نظر دانشمندان تربیتی، کودک شخصی است، کاملاً متفاوت با شخصیت بزرگسالان و عمدتاً یک موجود عاطفی است تا عقلی. کودک موجودی است اسرار آمیز، اعجوبه‌یی از آفرینش خداوند با موجودیت نیمه مادی و نیمه معنوی. اگر سوی نیکی میل کند، از فرشتگان برتر میشود.

کودک فردی است دارای حواس که پدیده ها را لمس میکنند، میبینند، میشنود، میبوید و تدریجاً با آنها آشنا و بلد میشود. و اگر در اوایل زنده گی از نظر خلقت بی معلومات و کم تجربه است، ولی میتواند چیز ها را بیا موزد و قادر است آموخته های خود را به دیگران منتقل کند.

کودک ظاهراً موجود ضعیف و نا توان است و برای این که از ضعف دوران طفولیت رهایی یابد، نیاز به گذشت وقت و زمان دارد و میبینیم که دوران طفولیت او تا رسیدن به سن بلوغ از همه موجودات دیگر طولانی تر است؛ ولی او از همه موجودات دیگر مجهز تر است - یعنی قادر به یاد گرفتن و یاد دادن است.

از آنچه که در باره خصایص کودک نگارش یافت، میتوان به این نتیجه رسید که کودک دارای فطرت یا ساخت طبیعی مخصوص است و در هنگام تولد و بعد از آن توانایی ها و استعداد آن را دارد که فرد نیک و صالح بار آید و یا بر عکس آدم بد و فاسد شود. اگر کودک در فضای سالم پرورش یابد و فرصتهای لازم در اختیارش قرار گیرد و حقوقش در نظر گرفته شود، به یقین در آینده صالح بار خواهد آمد.

یکی از روانشناسان به نام هاروکس (Horrocks) میگوید: «اطفال در دوره های معین زنده گی به تجربه های محدود خود فکر میکنند، همه چیز را میدانند؛ اما هیچ چیز را نمیدانند - آنها در رؤیا و تخیل زندگی میکنند؛ اما با واقعیت روبرو اند. آنها مستی اند هوشیار و خوابیده یی اند، بیدار».

حقوق کودک از دیدگاه اسلام

از نظر اسلام، کودک مانند یک فرد بزرگسال دارای ارجم، بها و کرامت است. اسلام کودک را از نظر حقوق و کرامت بشری به چشم انسان بزرگسال میبیند و مانند بزرگها با او معامله میکند و برعکس از بازیچه به حساب آوردنش پرهیز نموده، از سهل انگاری در باره حقوقش خود داری مینماید.

از نظر دین مبین اسلام، اگر فردی نتوانست از عهده اداره همسرش بر آید و نتواند او را اعاشه و اباته کند، میتواند آزادش بسازد (طلاق بدهد)؛ اما در باره کودک چنین حقی نیست، باید به اداره اش بپردازد، آن هم به وجه احسن. توصیه های اسلامی میگویند که مهمترین میراث پدر برای فرزندان، تربیت صحیح است. اسلام تربیت درست در حق کودک را نوعی بخشش و عطیه والدین به فرزندان ذکر کرده است.

قابل یاد آوری است که والدین و سایر افراد جامعه باید به این نکته توجه داشته باشند که از نظر دین مبین اسلام ادای حقوق کودک یک وظیفه است، نه یک احساس، زیرا خداوند (ج) این وظیفه را به دوش بزرگسالان گذاشته و آنها را در این راستا مسؤول ساخته است. او امانتدار خداوند (ج) است و در باره حفظ امانت حق منت گذاری بر او را ندارد. البته کسانی که این حق را ادا میکنند، اجر او با خداوند (ج) خواهد بود. اسلام در سراسر دوره طفولیت که مهمترین دوره رشد و تربیت انسان است، راهنماییها و سفارشات زیادی در باره رعایت حقوق کودک ارایه نموده که برخی از آنها به اختصار به این شرح بیان میشود:

۱. حق احترام:

کودک آفریده خداوند (ج) و امانتی در دست پدر و مادر و دیگران است. قرآن کریم از سوی خداوند (ج) او را موجود گرانی و مورد احترام معرفی میکند. بنا بر آن کسی که مورد تکریم و عنایت خداوند است، نباید مورد بی مهری و بی اعتنائی دیگران باشد و حتی پدر و مادر حق ندارند تا او را مورد اهانت قرار دهند.

۲. حق تعلیم و تربیه:

از آنجایی که سرنوشت کودک نخست از همه در دست والدین است، پیغمبر اسلام حضرت محمد (ص) با سواد ساختن کودک را در مرحله نخست از وظایف اساسی پدر قلمداد میکند. چون فرزند باید بر زنده گی غلبه کند و جهت مبارزه در عرصه حیات، مسلح باشد و هیچ سلاحی نیرومند تر از سلاح علم نیست.

۳. حق غذا:

نموی جسمانی کودک با فراهم آوردن وسایل عادی امکان پذیر میباشد تا خواسته های بدنی او را اشباع نماید. رشد و نموی کودک با غذا و حفظ الصحة کافی، آب، هوا، مسکن، خواب، بازی و امثال آن به دست می آید.

هر کودکی از نظر غذایی حقی بر والدین دارد که باید از نظر غذایی نیازمندیهای او را تأمین کند.

۴. حق بازی:

فعالیت یکی از نیازمندیهای انسان و اساس رشد و تکامل جسمی و بدنی او است. اکثر دانشمندان به این نظرند که کودک سالم خوب میخورد، خوب میخوابد و خوب بازی میکند. در مورد بازی تفسیرهای زیادی به عمل آمده است، یکی از آنها این است: به

طور کلی بازی به آن نوع فعالیتی گفته میشود که کودک برای لذت بردن انجام میدهد.

به طور منطقی کودک در دوران اولیه زنده گی برای انجام بازی آزاد است. برای والدین توصیه میشود تا هر چه بیشتر زمینه و فرصتی برای بازی اطفال فراهم آورند.

حضرت محمد (ص) میفرماید: اگر کسی دارای کودک خرد سالی باشد، باید با او در حرکتهای کودکانه و حالت بچه گانه اش همکاری و هماهنگی نماید. بر اساس روایات معتبر اسلامی، پیغمبر اسلام با فرزندان، به خصوص با اطفال همبازی میشدند و در حرکات بچه گانه آنها شرکت میجستند. این یک حقیقت است که بازی در زنده گی اطفال با شادی و لذت همراه است و در عین حال وسایل بازی نیز باعث گسترش سطح آگاهی کودک میشود.

در نتیجه میتوان گفت که دید اسلام در برابر بازی اطفال خیلی گسترده و مثبت است و همواره دستور میدهد که بگذارید کودکان تا هفت سال اول بازی کنند.

۵. حق داشتن نام:

نخستین احسان و نیکی والدین در برابر کودک این است که پس از تولد نام زیبا و خوش آیندی برای او برگزینند. اگر پدر نام زشت یا زننده یی برای فرزند خود انتخاب کند، حقیقتاً که به شخصیت و حیثیت او لطمه وارد کرده است؛ زیرا نام خوب به منزله حیثیت و اعتبار او است.

عبدالواحد روان

تنکی هیلي او غوره راټلونکي

تربیت: خو کاله کیري چې، تیاو او فلمي نړۍ ته مو مخه کړې؟
 خ: زه د ایران په هېواد کې زیږېدلې یم، د پنځم ټولګۍ زده کوونکې وم. هغه مهال مې د خپل ښوونځي له خوا د تیاتر په یوه جشن کې ګډون وکړ چې، د سلګونو نجونو په منځ کې زه بریالۍ شوم. وروسته بیا له خپلې کورنۍ سره هېواد ته راستنه شوم، کله چې مې د خپل هېواد فلمونه ولیدل، له افغانۍ سینما سره مې مینه پیدا شوه. وروسته مې په یوې سینمائي موسسې کې، زده کړې وکړې چې، له نیکه مرغه اوس د خپل د ښوونځي درسونه په څنګ کې، په سینمائي فلمونو کې هم کار کوم.

تربیت: په څو فلمونو کې مو، رول لوبولی او څومره له خپل کار نه رازي یاستی؟

خ: دوه سینمائي فلمونه مې بشپړ شوي او پنځه فلمونه نور ترلاس لاندې لرم، دا چې له خپل کار نه، رازي یم یا نه دا پریکړه به لېدونکو ته پریږدو.

تربیت: د افغانۍ فلمونو په اړه مو څه نظر دی؟

خ: ځینې افغانی فلمونه ډېره ښه سوږه، ښه داستان او ډيالوک لري، خو ځینې فلمونه زما په فکر کمزوري بریښي، ددی کمزوری لاملونه زیات دي. د بیلګې په توګه د مالي او تخنیکي امکاناتو کمی، د ځوانو نجونو نه شتون او د دولتي چارواکو نه پاملرنه او داسې نورې ستونزې دي چې، افغانی فلمونه یې تر خپلې بدې اغیزې لاندې راوستي دي.

تربیت: په راټلونکي کې څه تصمیم لرئ؟

خ: غواړم خپلو زده کړو ته دوام ورکړم، ترڅو وکولای شم، د خپل هنر په څنګ کې، لوړې زده کړې هم ولرم. ترڅو خپل ګران هېواد ته د خدمت جوګه وګرځم.

تربیت: له فلم جوړوونکو څخه مو هيله څه ده؟

خ: زما هیله له فلم جوړوونکو څخه داده چې، د خپل فلم سوږه له ښوونیز اړخه ډېره پیاوړې کړي، ترڅو لېدونکو ته د یو ښه ښوونکي حیثیت ولري.

تربیت: په پای کې خپلو همزولوته څه وینا لرئ؟

خ: ټول انسانان ازاده نړۍ ته راغلي او په ازاده توګه د ژوند کولو حق لري او هر انسان ددې ازادۍ په چوکاټ کې، باید خپلو دیني، مذهبي او د خپل هېواد ملي دودونو ته په ارزښت وړ کولو سره، د خپلې خوښې مسلک غوره کړي، ترڅو یې د ژوند په ډګر کې بریالیتوب په برخه وي. زما وینا ټولو ځوانانو ته داده چې، د خپل وس او توان او همدا راز د خپل لیاقت او استعداد په اندازه، خپل هېواد ته په خدمت کولو سره خپله ایماني او وجداني دنده ترسره کړي.

تربیت: ګراني میترا جاني! دا چې، له مور سره مرکې ته حاضره شوی او د خپلو هنري کارونو په اړه مور ته رڼا واچوله له تا سونه یوه نړۍ مننه کوو.

د تربیت مجلې کار کوونکي په پام کې لري، هغه زده کوونکي چې، د خپل ښوونځي د درسونو په څنګ کې تنکی هنري هیلي او پیاوړي استعدادونه ولري او په خپلو هنري کړنو کې برلاسي وي، د نوموړې مجلې له لارې درنو لوستونکو ته په وړ پیژندلو سره هغوی نور هم خپلو هنري فعالیتونو ته وهڅوي. دا دی په دی ګڼه کې مو له هنرې ګراني زده کوونکې سره مرکه کړې ده چې، د خپلو زده کړو په څنګ کې یې، د سینمائي فلمونو نړۍ ته مخه کړي، تر ډېره بدیده په خپلو هنري چارو کې بریالۍ ده. دادی ستا سوپام ددې مرکې لوستلو ته را اړوو.

تربیت: مهرباني وکړئ د تربیت مجلې درنو لوستونکو ته ځانو را وپیژنئ!

خ: میترا عطایی نومېږم، د یې یې سروري سنکري د لېسې د یوولسم ټولنۍ زده کوونکې یم.

تربیت: چه مدت وقت خود را صرف نوشتن و تنظیم این مجله کرده اید؟

جواب: تقریباً ۲۴ روز طول کشید که این مجله به این شکل در آمد، البته مطالب و بعضی از طرحها و نقاشیهای مجله را قبلاً کشیده بودم و آماده بودند.

تربیت: هدف شما از ایجاد شکوفه چه بوده است؟

جواب: هدف من فقط جمع آوری معلومات و اطلاعات بوده و میخواستیم علاوه بر اینکه من از این اطلاعات استفاده میکنم و از خواندن مطالب زیبا لذت میبرم، دیگران هم بتوانند استفاده ببرند، بنابر این فکر کردم که این مطالب را در مجله بگنجانم تا هم ماندگار باشند و هم همه از آن استفاده کرده بتوانند.

تربیت: جمع آوری مطالب و کشیدن طراحی ها به درس تان لطمه نمیزند؟

جواب: خیر. این کار یکی از سرگرمیهای بسیار مورد علاقه من است. من به جای اینکه وقت خود را صرف کارهای بیهوده کنم، از وقت خود خوب استفاده میکنم و به نوشتن و طراحی کردن و.... میپردازم.

تربیت: مجله شکوفه در چند ماه تهیه میشود؟

جواب: این اولین شماره از مجله شکوفه میباشد و با توجه به علاقه مندان زیادی که پیدا کرده، میخواهم این مجله را به صورت ماهنامه تهیه نمایم.

تربیت: چه توصیه یی برای نوجوانان هم سن و سال خودتان دارید؟

جواب: توصیه من این است که وقت خودشان را بیهوده تلف نکنند، زیرا ما در سن و سالی قرار داریم که میتوانیم استعداد خود را شکوفا سازیم. من به آنان توصیه میکنم، در هر زمینه یا در هر رشته یی که علاقه مندی و توانایی دارند، استعداد خود را پرورش دهند.

تربیت: از اینکه وقت خود را در اختیار ما قرار دادید، تشکر میکنم و امیدوارم همیشه موفق و شادمان باشید.

جواب: من هم از مجله تربیت و مسئولین لیسه عالی زینب کبرا تشکر میکنم که ما را تشویق میکنند.

گفتگو با تهمینه متعلم با استعداد و کوشا

تربیت: لطفاً خودتان را معرفی کنید؟

جواب: من تهمینه اخلاقی هستم، متعلم صنف ۱۱ لیسه عالی زینب کبرا.

تربیت: لطفاً در مورد خلاقیت زیبایان کمی توضیح دهید!

جواب: من مجله یی به عنوان شکوفه درست کرده ام که در مکتب مورد توجه معلمان محترم و دیگر شاگردان قرار گرفت. در این مجله مطابق هر مطلب یک تصویر کشیده ام. تمام متن مجله با یک دست خط نوشته شده است. مطالب موجود در مجله حاوی شعر، داستان، مطالب خواندنی و جذاب، فکاهی ها، مطالب دینی، فرهنگی و ... میباشد.

تربیت: مخاطب شکوفه چه کسانی میباشد؟

جواب: مجله شکوفه مخصوص نوجوانان میباشد، به عنوان مثال: در مجله صفحاتی با عناوین: حرف های تنهایی و یا شعر و مطالب دیگر است که مخصوص نوجوانان است و دیگر مطالب هم مطابق به سن نوجوانان تهیه شده است.

فتح قله‌های آسمان سای

مصاحبه با فاتح کوه‌های کشور، صدیقه میار نورستانی متعلم صنف دهم ۲، لیسه عایشه درانی

تربیت: صدیقه، انگیزه اصلی تان چه بود که به این ورزش روی آوردید؟

صدیقه: این ورزش را من از پدر و پدر کلاتهایم به ارث بردم. پدر کلاتم یکی از قومندانان لوی ۳۷ بخش کماندوی کشور بود. وی داستانهایی را در رابطه به چگونگی فعالیت در کوه ها و نجارش در زمینه کوهنوردی برایم نقل میکرد. همان بود که به این ورزش علاقمند شدم. پدرم نیز ورزشکار بود.

تربیت: تا حال کدام قله هارا فتح کردید؟

صدیقه: برای نخستین بار به ولایت پنجشیر سفر داشتم و قله میرسمیر را به موفقیت تمام فتح کردم. بار دوم به ولایت بدخشان سفر نمودم و در آنجا قله نایشاخ را فتح کردم.

تربیت: در باره برنامه های ورزشی آینده تان کمی معلومات دهید!

صدیقه: ما یک تیم داریم که در رأس آن پدرم است و خودم به عنوان اولین کوهنورد زن و به حیث ماستر تربیت در این تیم کار میکنم. ما تقسیم اوقات مشخص برای پیشبرد برنامه هایمان داریم.

تربیت: شمارا در تطبیق برنامه های کوهنوردی کدام ارگان کمک می رسانی؟

صدیقه: ارگان کمک کننده ما در زمینه فعالیت های کوهنوردی مؤسسه غیر دولتی «عوتین موسین مولدریس» یا مؤسسه کوهنوردی ایتالیا است.

تربیت: تا حال کدام تحایف و یا جوایز ملی و بین المللی دریافت نموده اید؟

صدیقه: متأسفانه، باوجودیکه یگانه استاد در زمینه ورزش کوهنوردی دختران در سطح کشورمیشم، اما تا حال از سوی کدام ارگان دولتی و یا غیر دولتی تشویق نشده ام. صرف وزارت اطلاعات و فرهنگ نامم را در نگارستان ملی به حیث بهترین و اولین کوهنورد جوان از قشر زنان درج نموده است و بس.

تربیت: در جریان کوهنوردی چه احساس میداشته باشید؟

صدیقه: کوهنوردی مسلکی است که تاحدی خطر جانی عهداشته باشد، مثلاً، برای شخص خردم چند بار اتفاق افتاده است که واقعاً احساس خطر کردم. از طرفی فعالیت در کوه های بلند و دشوار گذار خویش یک نوع احساس خطر را در ذهن انسان بیدار مینماید، اما بازهم این ورزش زیبا و لذت بخش است، به ویژه وقتی که به فتح کوهی موفق می شوی، یک لذت خاص میبایی که هم جذاب و هم آرام بخش است.

تربیت: وقتی به غرض کوهنوردی به کدام جای سفر مینمایید چه کسانی مسؤول تأمین امنیت شما میباشد؟

صدیقه: ما هر کجا که سفر مینماییم، خصوصاً در داخل کشور در قدم اول ارگان های امنیتی محلی امنیت ما را تأمین میکند، درضمن ما تیم و پرسونل کافی داریم که هم ما را نظارت مینمایند و هم مسؤول تأمین امنیت ما میباشند.

تربیت: تا حال چند بار به خارج از وطن سفر های رسمی داشتید؟

صدیقه: اولین سفر رسمی که داشتم، به کشور ایتالیا بود که در آنجا در کوهی به نام «آپ» در مسابقه شرکت کرده بودم. کوه «آپ» ایتالیا، فرانسه و سوئیس را باهم متصل میسازد و در واقع مرزی است که این سه کشور را از هم جدا ساخته است. بدین طریق، به حیث یک کوهنورد، فرانسه و سوئیس را نیز دیدم. این سفر یک و نیم ماه طول کشید. یک سفر دیگر در دبی داشتم که این سفر تفریحی بود و به خاطر مسابقات تفرقه بودم. این سفر یک هفته یی بود.

تربیت: آرزوی شما در زنده گی آینده چیست؟

صدیقه: یگانه آرزوی من خدمت به مردم دوست داشتنی و کسب افتخار برای وطن عزیزم است. از خداوند بزرگ توفیق میخواهم تا برای مردم عزتمند و وطن پرست خود خدمت کنم و فرهنگ ورزشی کشورم را به جهانیان معرفی بدارم.

تربیت: صدیقه جان از اینکه با مجله خود تان «تربیت» مصاحبه نمودید، تشکر به امید موفقیت های بیشتر شما در فتح قله های سرکش و آسمان سای کشور و جهان.

مصاحبه کننده: غلام حسین پرویز

تربیت: توقع شما از وزارت معارف، وزارت اطلاعات و فرهنگ و در کل از دولت افغانستان چیست؟

صدیقه: اول باید بگویم که دولت افغانستان خصوصاً وزارت اطلاعات و فرهنگ آنطور که باید و شاید نسبت به ورزشکاران کشور، خصوصاً کوهنوردی که یکی از مشهورترین نوع ورزش در سطح دنیا است، توجهی ندارد و کسانی را که در این زمینه ها فعالیت مینمایند و کارها و شاهکار های خوبی را به ارمغان میآورند، تشویق و حمایت نمیکند. بنابراین توقعم از دولت افغانستان بالخصوص وزارت اطلاعات و فرهنگ این است که ورزشکاران جامعه را که در حقیقت افتخار آفرینان این سرزمین و معرف فرهنگ ورزشی این کشور هستند، احترام و تشویق نماید. تا در آینده ستاره های ورزش در بخش های مختلف به ظهور برسد.

نارنج او سلامتیا

سربره پر دې چې، د نارنج بېلابېلې برخې خوراكي لگښت لري، يو درمليز بوټی هم گڼل کېږي.

د دغې سېوې له پاتو، اوبو، او دم کړې جوشاندې څخه د ډېرو ناروغيو په درملنه کې ګټه اخيستل کېږي.

د نارنج اوبه پرېمانه وېټامين لري چې د خوړو د خوړند ورسره ښه کېدای شي خو نارنج د معدې، پوستکي، عصبي سيستم، د وينې د جريان او تنفسي سيستم لپاره ګټور ه مېوه ده، ان د نارنج پوستکي د ډېرو ناروغيو لپاره ګټور ثابت شوی دی. لکه چې وويل شول د نارنج اوبه وېټامين سي لري.

که د نارنج له پاتو چای دم کړو، اشتها ورسره زياتېږي او د هاضمې قدرت زياتوي او قولنج هم له منځه وړي. که د نارنج پاتې په سيوري کې وچې کړای شي او بيا وخورل شي، دهغو کسانو لپاره به ډېره ګټه ولري چې، هاضمه يې سمه نه ده. پر دې سربره، د عضلو قوت ورسره زياتېږي او د ماشوم د خټې درد ورسره کمېږي. د نارنج د پوستکي دم کړی چای هم ډېرې ګټې لري، اشتها ورسره ښه کېږي او د کولمو د مېکروبونو د ختمولو لپاره ښه دي.

ويل کېږي، که د نارنج د وينې جري وچې او بيا د چای په ډول دم شي، د کولمو مېکروبونو نه او د قبضې په له منځه وړلو کې ډېره مرسته کوي همدا راز، د نارنج دغوټيو بويول د زکام لپاره هم ګټور دي د نارنج گل سهار راتول او په تيارې اوسيوري کې وچ شي. که له دغو گلانو چای دم کړو او ويې څښو، د سترس (روحي فشار) په ختمېدو کې ډېره مرسته کوي. هغه کسان چې کمزوري اعصاب لري بايد له دغې جوشاندې څخه ګټه پورته کړي.

تجربو ثابته کړې ده چې، که د نارنج پوستکي په مخ و منل شي د ځوانکې په درملنه کې مرسته کوي او پوستکي تاند او ځوان ساتي. په رګونو کې د وينې پرېد کېدو لپاره ګټور ثابت شوي دي هغه کسان چې دوينې غلظت يې ډېر وي، هغوی ته سپارښتنه کېږي چې، د نارنج شربت وڅښي. د نارنج دغوټيو بويول د زکام لپاره ګټور وي او توخي په معالجه کې ترې استفاده کېږي.

داڅه شی دی؟

کرانو زده کوونکو لاندې کيسو او ګل ښودنوته په ور او سم خوابونه پيدا او بيا به يې، زموږ د مجلې د دفتر په پته راوليږئ.

- ۱ يوه کوزه ده، دوه رنگه اوبه لري.
- ۲ درې لوبغاړي، دوولس نندار جيان.
- ۳ چې څومره ترې اخلي، هغو مړه زياتېږي.
- ۴ ښه يې کالي، سپين يې غاښونه، سره لري برېتونه.
- ۵ يوه لکړه پر سر لري درې بامه.
- ۶ څلور يې پښې، تر حساب ډېرې کولمې.
- ۷ بار وړي، باري نه دی. الوزي مرغه نه دی.
- ۸ وچ کلک له کولمو دک.
- ۹ نه يې پښې نه يې لاسونه بس يو دم وهي ټوپونه.
- ۱۰ پر مخ ځي شاته نه کوري.

حافظه او تفکر:

حافظه: د عقل او پوهې لپاره د عناصرونو د برابرولو دنده لري او، تفکر بيا د تخېل، استدلال او قضاوت دنده سرته رسوي.

دا لاندې فورمول په ځير سره په نظر کې ونيسئ:

۱ ټول خلک د حافظې او تفکر درلودونکي دي

۲ حافظه او تفکر د مغز تابع دي

۳ مغز لکه د بدن نور غړي تمرين ته ضرورت لري

۴ د مغز د عملي کولو ښه تخنېک ښې او پياوړې حافظې درلودل دي.

حافظه او تفکر په خپلو کې نه بېلېدونکي اړيکې لري. د يوه سړي د ښه ژوند او پر مختک عمده عامل د هغه په حافظې پورې اړه لري. د ښې حافظې خاوند د ښه استدلال، منطق او فوري جواب ورکولو خاوند وي.

ښه حافظه درلودل ارثي خواص نه دی. بلکه هر سړي کولای شي د ښې حافظې خاوند شي. دا کار يوازې په تمرين پورې اړه لري د حافظې د تمرين لارې دا دي:

۱ د لوستل شوي درس بيا تکرارول په لوړ اواز سره

۲ په درس وېلو کې د مهمو ټکو نښاني کول او د هغو باديښت کول

۳ تر ویده کېدو دمخه د وېل شوو درسونو تکرارول

۴ په ښو لارو چارو کې تشويقيدل

د مغزو د ساتلو شرايط:

- وينو ته د پوره اکسيجنو رسول

په کافي او آرام ډول ویده کېدل

- د سکربتو او چلم نه ځکول يا په هغه ځای کې چې، دود نه وي ژوند کول

د نشې توکو څخه پرېهز کول

د اسلام او طب له نظره د سهار وختي پاڅيدو ګټې

ژباړن: ډاکټر عبدالوحيد (منصور)

د اسلام مبارک دين خپل پيروان د شپې وختي ویده کيدو او سهار وختي پاڅيدو ته هڅوي. لکه چې الله تعالی (ج) فرمايي: «و قرآن الفجر ان قرآن الفجر کان مشهودا» يانې: د سهار لمونځ ادا کړی ځکه دا د شپې او ورځې د ملايکو د حاضريدو وخت دی.

همدا رنگه، رسول الله (ص) فرمايي: د سهار دوه رکعت له لمونځ له دنيا او هغه څه چې په دنيا کې دي، غوره دی. همدا رنگه بيا فرمايي: د ماخستن له لمانځه وروسته، د علم له زده کړې نه بغير بل څه ته مه راټوليږئ بل ځای بيا داسې فرمايي: زما د امت په وختي پاڅيدلو کې برکت اچول شوی.

سهار وختي پاڅيدل د ساينس او طب له نظره

۱. سهار وختي له لمر ختلو مخکې په هوا کې د اوزون گاز فيصدي زيات وي او کرار - کرار کميږي، تردې چې له لمر ختلو وروسته په بشپړه توګه له مېنځه ځي.

دغه گاز د انسان عصبي سيستم ته ډير ګټور دی. فکري، ذهني او عصبي فعاليتونو ته پياوړتيا ورکوي او په دغه وخت کې، د انسان فکري او بدني قوه خپل اعظمي حد ته رسيدلې وي ځکه کومه خوره وړمه چې سهار وختي لکيږي، د هغې مثال بل وخت نه ليدل کيږي.

۲. د لمر ختلو پر وخت د لمر رنگ سو روالي ته نږدې وي او دا معلومه خبره ده چې، سور رنگ انسان کار او فعاليت ته هڅوي او په دې وخت کې د لمر وړانګې په بدن کې وينې مين ډي جوړوي.

۳. سهار وختي پاڅيدل، انسان په زيات خوب باندې له عادت کيدلو څخه ساتي او دا اوس ثابت شوي ده چې، هغه کسان چې په دوامداره توګه ډير ساعتو نه په خوب تېروي، د زړه په ناروغيو د اخته کيدو زياته وړتيا لري. ځکه په دې صورت کې، انسان زيات وخت ساکن وي او په دې سره د وينې په رګونو کې غوړ مواد رسوب کوي، د وينې فشار لوړيږي او د زړه د رګونو د بنديدو له امله، د زړه له ناڅاپي حملو سره مخ کيږي.

۴. کورټيزول هغه ماده ده چې، د بدن فعاليت زياتوي، په وينه کې د قندونو اندازه لوړوي او بدن ته انرژي او قوت ورکوي. دا ماده سهار وختي په بدن کې خپل لوړ حد ته رسېږي.

مسلمانان وروړه!

پورتنۍ ګټې يوازې د هغو کسانو په برخه کيږي چې، په تيارو کې له درانه خوبه راويښيږي او د کابينا تو د څښتن په وړاندې په زاريو وي. که له دغو کتو سره د لمانځه او اوداسه کتې هم يو ځای کړو، نو د دنيا هيڅ ګټې ورسره نشي برابرېدی.

زده کوونکی

يو پلار ته د هغه د زوی په هکله د ښوونکي ليک په لاس ورغی، پلار له ډېرې غوصې شونډې چپچلې او په قهرجن غږ يې له زوی و پوښتل چې تاته پته ده چې ستا ښوونکي په دې ليک کې څه ليکلي؟

زوی د سر په خوځولو ورته وويل چې نه پلاره! - ستا ښوونکي ليکلي دي چې هغه به په ژوند کې هم په دې ونه توانيږي چې تاته څه در زده کړي

زوی ښه په غرور پلار ته ځواب ورکړ چې ما خو مخکې هم درته ويلي وو چې په ښوونکي کې دا قابليت نشته.

پلار يې چې کله د ده نتايج ونيول نو غاښونه يې وچيچل او زياته يې کړه چې دخداي لپاره دا ستا نتيجه ده، په شلو کسانو کې آخر نومره راغلی يې...؟ زوی په معصوميت ځواب ورکړ چې پلاره! نو د خداي شکر نه باسې، ښه دی چې په ټولګي کې نور زده کوونکي نه وو.

نکلي غاښونه

يو ماشوم ته يې نيا وويل چې کله دې هم پرنجی يا ټوخی کولو نو خولې ته لاس نيسه.

ماشوم ځواب ورکړ: «نیا، زما غاښونه ستا په شان نکلي نه دي چې وېه غورځيږي.»

يوه روپی

يو مالدار سړي ته يو سواکر پوښتنه وکړه چې صيبه: دا څه خبره ده چې دوه کاله وړاندې به دې ماته هره ورځ لس روپۍ راکولې، تېر کال پينځه شوې او اوس يوه روپۍ راکوې؟

مالدار ځواب ورکړ: «دوه کاله وړاندې زه مجرد وم، پروسير کال مې واده وکړ او اوس د يو بچي پلار يم.»

سواکر وويل: «ښه، ډير ښه... نو ته زما په پيسو اوس خپله کورنۍ چلوي

سواکر

يو سواکر د يوه سوداګر نه سوال وکړ چې يو څو روپۍ راکړه، سواکر ورته وويل زه به خپلې زړې ته لاس ګرم څو ويښتان چې را ووتل هغومره روپۍ به درکړم. سوداګر چې زړې ته لاس ګر نو صرف دوه ويښتان راووتل. سواکر ورته وويل: افسوس چې لاس زما وای او زړه ستا.

تربیت: استاد رهنمای تو در زمینه فراگیری هنر موسیقی چه کسانی هستند؟

راحیل: صرفاً موسیقی کار نمیکند بلکه آوازخوان نیز میباشم. در زمینه آلات موسیقی و در بخش گیتار استاد "رامز نگاه" استادم است و با من دلسوزانه همکاری میکند. و در بخش های دیگر مثل طبله و آرمونیه و آواز خوانی پدرم آموزگارم است.

تربیت: کدام هنرمند کشور را زیاده‌تر دوست داری و به آهنگ هایش علاقمند میباشی؟

راحیل: همه هنرمندان کشورم را دوست دارم و بازهم از میان دو هنرمند که خیلی آنها را دوست دارم، یکی احمد ظاهر هنرمند بی نظیر و محبوب کشور است و دیگر خانم "ژیل".

تربیت: از کدام هنرمند پیروی میکنی؟

راحیل: هر هنرمند سبک و روش خاص خود را میداشته باشد. من از کدام هنرمندی به صورت مطلق پیروی نمیکند، کوشش میکنم که سبکی را بسازم که تازه و بدیع باشد و در این قسمت از پدرجانم و استاد رامز نگاه کمک میگیرم.

تربیت: به کودکان همسن و سال خود و همچنان به والدین آنان چه پیام و گفتنی داری؟

راحیل: پیام من به والدین گرامی این است که استعداد فرزندان را همیشه در نظر گرفته و آنان را هدایت و رهنمایی کنند و برای همسن و سالهایم میگویم که همیشه مصمم باشند و در زنده گی شان برنامه داشته باشند و همیشه با برنامه حرکت کنند و به آن رشته کوشش به خرج دهند که مورد علاقه و استعدادشان باشد.

تربیت: خواست تو از دولت و مخصوصاً وزارت معارف چیست؟

راحیل: از وزارت معارف تقاضا دارم که هنر موسیقی و آوازخوانی را در صورت ممکن در نصاب تعلیمی کشور بگنجانند تا آنانی که استعداد دارند، از همان ابتدا به دنبال آن بروند و همچنان حال که اندک هنرمندان در گوشه و کنار مملکت وجود دارند، آنان را تشویق کنند تا بهتر بتوانند هنر و فرهنگ اصیل کشور را تمثیل و تعریف کنند.

موسیقی اصیل افغانی را زنده نگه داریم!

مصاحبه کننده: غلام حسین پرویز

خواننده های عزیز! هنر موسیقی یکی از انواع مهم هنر به حساب می آید که در کشور ما فراز و فرودهای زیادی را طی کرده است. اکنون که فرصت دوباره به وجود آمده تا جوانان ما استعداد های هنری خویش را به نمایش گذارند، چه بهتر که ما هم دست آنها را گرفته، مشوق شان باشیم. به این لحاظ گفت و گویی داریم با یک تن از جوانان کشور به نام راحیل بنت رحیم "یوسفزی" ۱۲ ساله و صنف هفتم لیسه عالی عایشه درانی که در زیر حاصل این گفت و گو را میخوانید.

تربیت: از چند سالگی به هنر موسیقی علاقه گرفتی؟

راحیل: من از دوران طفولیت به هنر موسیقی علاقه داشتم و اما حدوداً دو سال میشود که به موسیقی روی آوردم و با شوق و علاقه تمام کار میکنم.

تربیت: به کدام آلات موسیقی آشنایی داری؟

راحیل: اصلاً گیتار نواز هستم و گیتار را خیلی دوست دارم، اما طبله و آرمونیه را نیز بلد هستم.

تربیت: مشوق اصلی شما در این زمینه چه کسی بوده است؟

راحیل: اصلاً علاقه مندی خودم بود، اما پدر و مادر جانم و بقیه اعضای فامیلم مرا تشویق کرده اند.

تربیت: تاحال در کدام فستیوال ها و یا کنسرت ها در داخل و یا خارج از کشور اشتراک کرده ای و چند بار؟

راحیل: اول باید بگویم که تاحال در خارج از کشور در کدام کنسرتی شرکت نکردم، اما در داخل کشور چند بار در کنسرت های مختلف شرکت ورزیدم. برای اولین بار در هوتل "کانتیننتال" در یک کنسرت رسمی که از طریق تلویزیون ملی به مناسبت سال نو برگزار گردیده بود، رسماً دعوت شدم و در حد بالاتر از توقع ام برنامه را اجرا کردم و مورد استقبال تماشاچیان نیز قرار گرفتم. این یک خاطره خیلی خوبی در زنده گی ام است. بعد از آن یکی دو بار در هوتل "دربار" برنامه اجرا کردم، یکبار هم از طرف تلویزیون آیینیه در برنامه "قهوه با مشتری" دعوت شدم و به همین قسم در هوتل کابل هم برنامه داشتم. مواردی را که تذکر دادم، گاهی رسمی و گاهی هم غیر رسمی بوده، مثلاً: یکبار از طرف در برنامه "لبخند آفتاب" به طور رسمی دعوت شده بودم که از آنجا هم خیلی خاطره خوبی دارم.

کلک هنر آفرین

محمد حامد شاگرد صنف نهم لیسه عالی امانی، یکی از هنرمندان جوان کشور است که کلک نقش آفرین او چندین جهان زیبا آفریده است. او یک نقاش خوب است و میخواهد آثار زیباتری را بیافریند. به همین جهت مجله تربیت با او مصاحبه ای را انجام داده است که اینک باهم مرور میکنیم:

تربیت: چند مدت میشود که در این مرکز هنری کار میکنی؟

حامد: قبل از اینکه اینجا بیایم، در خانه بدون استاد رهنما تمرین میکردم و حال تقریباً پنج ماه میشود که اینجا کار میکنم.

تربیت: چه کسی مشوق اصلی تو در زمینه فعالیت های هنر نقاشی بوده است؟

حامد: در قدم اول علاقمندی خودم، در ضمن آن، تشویق فامیل به خصوص مادرم باعث شد که دست به فعالیت های هنری بزنم.

تربیت: تا حال در کدام مسابقات و یا نمایشگاه ها شرکت کرده ای؟

حامد: تاحال در کدام مسابقه و نمایشگاه شرکت نکرده ام. این اولین بار است که آثار نقاشی ام را در این نمایشگاه به نمایش گذاشتم.

تربیت: پیشنهادات به وزارت معارف در زمینه کارها و فعالیت های هنری چیست؟

حامد: توقع من از وزارت معارف در زمینه فعالیتهای هنری این است که وزارت معارف باید در قسمت شناخت استعداد های کودکان برنامه های مشخص داشته و هم آنها را تا آنجا که ممکن است، از طریق اهدای تحایف و جوایز تشویق و ترغیب نمایند.

هنر نقاشی در نمایشگاه
غلام محمد میمنه گی

د غاښونو ناروغۍ څنګه پیل کېږي؟

کله چې غاښونه د ورځې دوه ځلې برس نشي، نو په غاښو باندې یو ډیر رنګه پوښ جوړېږي چې، په عادي اوبو تیرولو باندې له مینځه نه ځي، دا ډیر رنګه پوښ چې د نه مینځلو له امله په غاښونو باندې منځته راځي، یو مهمه باکټریا ده چې، خوره یا کلوکوز په تیزابي موادو بدلوي او دا تیزابي ډوله مواد، د غاښو مینا ترمومي او بیا غاښ سورې کوي، نو دا کېدای شي چې، د غاښونو د سورې کېدو، د اوبو د پړسوب د جوړېدو سبب شي چې، په دې وخت کې، خوله بد بویي کوي او دا په ټولنیزو اړیکو باندې منفي اغیزې لري. د خولې بد بویي په خپله انسان یا ناروغ ته نه احساس کېږي که وغواړو چې، روغه خوله او روغ غاښونه ولرو، نو په کار ده چې، د غاښونو دا ډیر رنګه پوښ چې، د یو یا دوه ورځو نه مینځلو له کبله منځته راځي، د برس او یا د مسواک په وسیله له منځه یوسو.

که چېرې، هره ورځ دوه ځلې غاښونه ښه برس شي او وخت ورته کړای شي چې، ترڅو په غاښونو باندې منک یا تیره جوړه شي، نو بیا هم د غاښونو تر منځ فاصلې په پوره ډول سره نه پاکېږي. د غاښونو تر منځ دغه فاصلې کولای شو چې، د غاښونو لپاره په جوړ شوي خلکي او یا د یو ډول نیلوني تار په وسیله پاکې کړو، د یادونې وړ ده چې، د غاښونو ډیر رنګه پوښ منځته راتګ د غاښونو د ناروغیو پیل دی، په کار ده چې مخنیوی یې وشي.

ح. ا. عتیق

د خولې او د غاښونو پالنه د هر انسان لپاره ډېر ضروري ټکی دي دا ډېره د خواشینۍ خبره ده چې، زموږ په ټولنه کې، د غاښونو او خولې د پاکوالي په باب ډیره کمه پاملرنه کېږي. کله چې، غاښ په درد شي، نو بیا ورته پام شي چې، د ناروغ په فکر، د غاښ درملنه یوازې د غاښ ایستل وي. ناروغ هغه وخت ډاکټر ته ځي چې، ناروغي یې ډیره پر مختللي اودرملنه یې ناممکنه وي او یا د اقتصادي ستونزو له امله ناروغ د غاښ علاج نشي کولای او غواړي چې ویې باسي. دا یو عتب مثال دی، چې موږ یې په خپله ټولنه کې هره ورځ وینو. د دې له امله زموږ ډیر ځوانان په ځوانۍ کې د خدای (ج) له دې لوی نعمت څخه بې برخې وي.

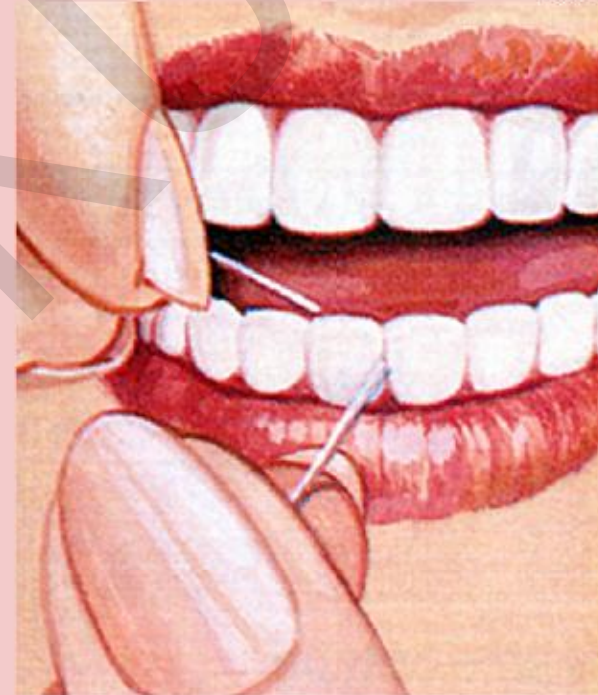
د غاښونو د سورې کېدو او د اوبو د زخمې کېدو د مخنیوي لپاره، هره ورځ د غاښونو پاکول ضروري خبره ده، خو یوازې د خولې په کنکالولو باندې غاښونه نه پاکېږي. د غاښونو د ښه پاکولو لپاره اړینه ده چې، د ورځې دوه ځلې سهار له سبانه وروسته او ماښام مخکې له ویده کېدو نه هر ځل ۲-۳ دقیقې په مسواک او یا برس او کریم سره خوله وپینځل شي. هېڅکله پرله پسې له یوه ډول کریم څخه استفاده مه کوئ ځکه نو د کریم مواد د خولې له میکروبونو په وړاندې خپل مقاومت له لاسه ورکوي او کارول به یې بې ګټې وي. د دې تر څنګ لازمه ده چې، د غاښونو تر منځ د فاصلو د پاکولو لپاره خاص جوړ شوي لږکي اویا خاص نیلوني تار چې، د غاښونو د منځونو د پاکولو لپاره جوړ شوي دي، د ورځې لږ تر لږه یو ځل استعمال شي.

د غاښونو او د خولې پاکوالی

د اسلام سپېڅلي دین د انسانانو د روغتیا لپاره ډیره پاملرنه کړې او مسلمانان یې روغتیا او پاکوالی ته هڅولي او د ډول ډول ناروغیو د مخنیوي لپاره یې، سپارښتنې او لارښوونې کړې دي چې، له هغو سپارښتنو څخه چې، د اسلام سپېڅلي دین پرې ډیر ټینګار کوي او د اسلام ستر پیغامبر حضرت محمد(ص) د هغه پالنه اړینه بللې، د خولې پاکوالی دی.

هغه میکروبی ناروغۍ چې، د لاس له لارې خولې ته ځي، د مسواک اویا د برس او کریم په وسیله له منځه ځي. مسواک له هغو څیزونو څخه دی چې، میکروبونه په ټولیزه توګه له منځه وړي، اوری له پړسوب او غاښونه له سورې کیدو څخه ژغوري.

حضرت محمد (ص) د مسواک په اړه فرمایلي دي: «په مسواک وهلو کې د خولې پاکوالی او د خدای (ج) رضا مندي نښې دي». حضرت محمد (ص) یوه ورځ په ډیره خواشینۍ سره وفرمایل: «جبرائیل (ع) د مسواک په وهلو پر ما دومره سپارښتنه کوي، داسې نه چې مسواک وهل زما پر امت فرض کړای شي» او په بل ځای کې یې داسې فرمایلي: «د روژه نیوونکي له ښو ځانګړتیاوو څخه مسواک وهل دي».

په لومړي ځل افغانستان ته راغلل

۱. مطبعه: د لومړي ځل لپاره، په (۱۲۴۹ ز) کال کې افغانستان ته راوړل شوه.

۲. ساعت: افغانستان ته په (۱۲۸۸ ز) کال کې د امیر حبیب الله خان د واکمنۍ پر مهال د هندوستان له خوا ډالۍ شوه.

۳. تېلفون: افغانستان ته د لومړي ځل لپاره، په (۱۲۷۸ ز) کال کې راغی.

۴. راډیو: افغانستان ته د لومړي ځل لپاره، په (۱۳۰۵ ز) کال کې راغله.

۵. ټلوېزيون: د لومړي ځل لپاره، په افغانستان کې په (۱۳۵۶ ز) کال پر خپرونو پیل وکړ.

۶. سینما: افغانستان ته په (۱۲۸۳ ز) کال کې د امیر حبیب الله خان د واکمنۍ پر مهال، د هند له خوا ډالۍ شوه.

دوپایی گک چگونه دوست شدند؟

ش. ی. دیباچ

دروازه بزرگ سبز رنگ باز شد و پسرک هفت ساله پاک و باسلیقه یی همراه با پایی گک پاک و سپید خود از آن بیرون شد. نام پسرک الهام و نام پایی گک سفید "برفک" بود. الهام بکس مکتب را در دست داشت و به سوی مکتب میرفت. برفک با خوشحالی در حالیکه زبان سرخش را کشیده بود و دمش را شور میداد، پیش-پیش صاحبش خیزک زده میرفت. الهام دستمالش را بالا و پائین میانداخت و برفک برای گرفتن آن پیهم خیز میزد. آنها بدینگونه بازیکنان به سوی مکتب رفتند.

در کوچه یک پایی گک دیگر این بازی را با حسرت تماشا میکرد. این پایی گک چنان کثیف و خاک آلود بود که معلوم نبود، چه رنگی دارد. سگهای یله گرد کوچه چند بار زخمی اش کرده بودند. بقایای خون آن زخمها و اشکهای خشکیده چشمانش او را بیشتر بدشکل ساخته بود. از همین رو، هیچیک از بچه ها به او توجهی نمی کردند.

این پایی گک نه نامی، نه جایی و نه صاحب مهربانی داشت. بسیاری وقت ها گرسنه میگشت. از همین سبب همیشه گرسنه، لاغر و ناتوان بود. دلش میخواست تا بچه مهربانی با او دوست شود و بازی کند، ولی بچه ها با دیدن ظاهر کثیف او بی پروا از کنارش می گذشتند و آرزوی او را در چشمانش نمیدیدند.

این پایی گک زخمی و گرسنه در سایه دیوار خوابید و چشمانش را به راه بازگشت برفک دوخت. وقتی که برفک پیش از رساندن صاحبش به مکتب به خانه برگشت، پایی گک کثیف آهسته به او سلام داد. برفک هم به او سلام داد، پرسید:

چند روز است که می بینیم تو در اینجا قابو کرده نشسته ای. مقصدت از نشستن در اینجا چیست؟

پایی گک با صدای مأیوسی گفت:

هیچگونه قصد بدی ندارم. از تو خوشم آمده و میخواهم با تو دوست شوم و بازی کنم، همین.

من هم میخواهم دوستی داشته باشم، اما تو بسیار کثیف و بدبو هستی. اگر باتو بازی کنم، من هم کثیف خواهم شد. آنوقت صاحبم الهام جان از من بدش خواهد آمد و با من بازی نخواهد کرد.

تربت

زمانیکه فرهاد دست پایی گک را گرفت، یک جریان گرم در تمام بدن پایی گک دوید. این حس ناشناخته، ولی بسیار خوشایند بود. پایی گک زبان سرخش را کشید و دستان فرهاد را لیسید. قلب فرهاد هم از محبت به تبش آمد و بی اختیار پایی گک را دریغل گرفته، با مهربانی سر و گوش او را نوازش کرد و گفت:

تو چقدر پایی گک مقبول و پاکیزه هستی! میخواهی با من دوست شوی؟

پایی گک باز هم دستان فرهاد را لیسید. فرهاد به چشمان پایی گک دیده، گفت:

فهمیدم، تو هم از من خوش آمده. تو مانند پلنگ طلایی و نضاری هستی. پس از این تو را پلنگی صدا میکنم.

پایی گک با شنیدن این نام از خوشی خیزک زد و به گرد خود چرخید. الهام و فرهاد با دیدن این حرکات خندیدند.

الهام گفت:

فرهاد، تو همیشه آرزو میکردی که مثل برفک یک پایی گک داشته باشی. ببین، این پایی گک زرد از برفک من کمی ندارد. او را با خودت به خانه ببر!

بلی، حالا او از من است. حالا او را پایی گک نی، پلنگی صدا میکنم، فهمیدی؟

ها، فهمیدم. ببین، پلنگی هم از نام خودش خوشحال است و خیزک میزند. حالا هروقت که من و تو یکجا برویم، پایی گک های ما هم پیش - پیش ما خیزک زده و بازی کرده خواهند رفت.

هر دو پایی گک سخنان صاحبان خود را فهمیده، شروع کردند به پیشکان کردن و دویدن. هر دو دوست الهام و فرهاد هم با خوشحالی از پشت آنها دویدند. آنان نزدیک دروازه با هم خدا حافظی کردند و با پایی گک های پاک و مقبول خود به داخل خانه های شان رفتند.

تربت

پس از مدتی هردو پایی گک از آب برآمده، شروع به تکاندن بدنشان کردند. آفتاب مهربان با نورگرش بدن هردو را خشک کرد و باد ملایم وزیده، موی آنها را شانه زد. حالا زیبایی هردو شان کامل شده، یکی از دیگری پاکتر و زیباتر معلوم میشدند.

برفک تغییر پایی گک را دیده، حیران ماند. گوشها، دستها، پاها و دم پایی گک قهوه یی مایل به سیاه، پشمهایش دراز و طلایی رنگ بود و مانند چوچه پلنگ معلوم میشد. برفک بسیار خوش شد و دوستش را دوباره به لب کول برده، عکس او را در آب نشان داد. پایی گک خود را شناخت. برفک به او گفت:

بیا، خود را تماشا کن! تو بسیار پاک و قشنگ شده ای. هرکس که تورا ببیند، از تو خوشش می آید.

پایی گک باز هم عکس خود را در آب دید. او به راستی که پاک و مقبول شده بود. با دیدن عکسش، قلب او از امید و باور پر شد.

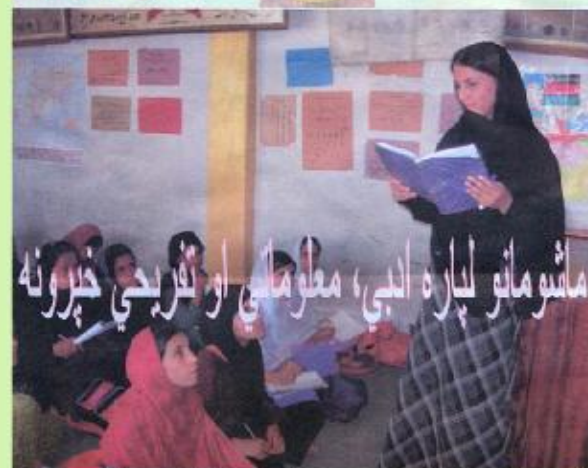
ظهنزدیک شد. برفک به دوستش گفت:

بیا، حالی برگردیم. وقت بازگشت بچه ها از مکتب نزدیک شد. حال تو بسیار قشنگ و پاک شده ای. وقتی بچه ها آمدند، بدون ترس به آنها نزدیک شو. در چشمهای تو مهری است که هر بچه مهربانی که آن را ببیند، با تو دوست میشود و تو را به خانه اش میبرد.

هر دو پایی گک بازگشتند. با رسیدن آنها به کوچه، زنگ رخصتی مکتب به صدا درآمد و پس از آن صدای هیاهو و خنده های شاد بچه ها فضا را پر ساخت. از خم کوچه الهام و یک دوستش معلوم شدند. برفک به سوی الهام و پایی گک به سوی دوست او دوید. آنها در حالیکه روی دو پا ایستاده بودند، با تکان دادن دستها و دم شان سلام دادند. الهام و دوستش فرهاد خم شده، یکی دست برفک و دیگری دست پایی گک را گرفت.

اکوبکو

اکوبکو د ماشومانو لپاره ادبي، معلوماتي او تفريحي خپرونه ده چې، د ۱۳۸۷ لمريز کال د چنگاښ په مياشت کې، څلورمه گڼه هم له چاپ نه راووته. دا کوچنۍ، خوښکېلې مجله يوازې د ماشومانو لپاره په زړه پورې او گټورې ليکنې، کيسې، شعرونه، خبرې او نکتې لري.

لومړۍ کال، څلورمه گڼه، ۱۳۸۷ لمريز کال د چنگاښ مياشت

د ژوند پېغامونه

- ژوند وکره او پرېده چې، نور هم ژوند وکړي. (راماناسوف)
- د سبا ورځې لپاره پرېکړه وکړه، مگر د سبا ورځې لپاره ژوند مه کړه.
- ژوند د ماتيېو او برياليتوبونو ټولګه ده. بريالۍ هغه څوک دی چې، برياليتوبونه يې زيات وي. (ګويته)
- ژوند د هيلو او نا هيليو، غمونو او خوښيو مجموعه ده. (ساموئل بکت)
- که ژوندی يې، ژوند وکره، مګر که تلپاتې ژوند غواړي، له ځانه نېک نام پرېږده. (راېله)
- څوک چې کتاب نه ګوري، زه حيران يم چې، هغوی څرنگه ژوند کوي. (ابوريجان بېروني)
- (الحاج محمد الله خان افغان)

سکلا همکار

د ماشومانو ترانه

موږ د وطن مټې يو
موږه يې بچيان يو
درومو د رڼا په لور
موږه پټنګان يو
تینګې ارادې لرو
څه ښکلي جذبې لرو
واړه په روښانه مستقبل پسې روان يو
درومو د رڼا په لور...
زده کړه دی شعار زموږ
سمه دمه لار زموږ
جنگ او جهالت لره
موږه دښمنان يو
درومو د رڼا په لور...

د طاووس پېژندنه

طاووس ډېر ښايسته او ښکلې مرغۍ دی چې، د پسرلي په شپو او ورځو کې خپلې ښکې او کوڅرونه د تاسې پر لور ځلوي او په باغونو او پارکونو کې ژوند کوي. همالته خپل بچيان زېږوي.

په مني کې ددغه مرغۍ ښې توپيري او د پسرلي په موسم کې، بېرته نوې ښې پرې راځي. د طاووس ښځه ذات په کال کې يو وار هکې کوي. د طاووس ارکوني په پيل کې ډېر بدرنگه او ځيښ وي او له هکې نه له راوتو وروسته، د خوراكي موادو او خوړو پر لور ځي. دا مرغۍ په خپله ښکلا باندې ډېر مغروره دی. د طاووس د نر جنس ښکې او لکۍ د نرۍ تر ټولو د ښکلي جنس ښې او لکۍ دي. په ځانګړې توګه، شين بخونده نر مرغۍ چې لور تاج لري، ډېر زيات شهرت لري. ددغه مرغۍ اصلي ځای جنوبي آسيا او ماليزيا دي. دا مرغۍ پېړۍ پېړۍ د چين او اروپا د خلکو په منځ کې، د يوه ښکلايز (زینتي) شي په څېر ساتل کېده. فنقيانو درې سوه کاله مخکې هغه مصر ته راوړ. په رواياتو کې راغلي دي چې، حضرت سليمان عليه السلام هم د طاووس ډېر مرغان لرل چې، د ښکلا له پلوه بېخي يې مثال وو.

په اصل کې په نړۍ کې دوه ډوله طاووسونه ليدل کېږي: يو هندي طاووسونه دي چې، زياتره په برما، تایلند، ملايا او جاوا کې پيداکېږي. هندي طاووسونه ډېر قيمت بيه هم نه دي او يو زيات شمېر خلک يې لاس په لاس اخلي او خرڅوي. هغه ډېر مکران او صميمي دي او ان کولی شي چې، په اسانۍ سره په ډېرو سرو ځايونو کې ژوند وکړي. د طاووس مرغانو شين نسل، په اسانۍ سره نه شي نيول کېدای. له همدې امله، د هغه ارزښت ډېر دی. د طاووس مرغۍ لکۍ ډېر خاص ارزښت لري. د طاووس مرغۍ دغه نسل د پخۍ په وړاندې ډېر حساس دی او ډېر مقاومت نه لري. ځکه يې نسل کم او بيه يې لوړه ده. د طاووس نر جنس شپې، ګلابي او نقره يې ښې لري او ښځينه جنس يې، په وروستۍ برخه کې، روښانه نصواري رنګ لري او په شا باندې تور او ښه څالونه دي. دا يو غوښې خوړونکی مرغۍ دی. سبزي، پانې، کالان او نور سبزيجات ډېر خوړي.

د ليکوالي فن

د ليکوالي فن په باب د بېلا بېلو پوهانو له خوا مختلف تعريفونه شوي دي، خو په کومه خبره چې ټول سره اتفاق دي، هغه داده چې، ليکوالي د په زړه پورې، ښکلې او ښې ليکنې فن دی.

هر ليکوال د ليکنې ځانګړی سبک لري او په خپله ليکنه کې، ځانګړي لغتونه او اصطلاحات کاروي. زياتره نوښتګر ليکوال هڅه کوي چې، بکړې او تازه موضوعګانې وټاکي او د مطالبو د تشرېح او بيان په برخه کې، خپلواکي او استقلال ولري.

ددې په څنګ کې، د خپلې ټولنې نبض، د اجتماع اړتياوې او د چاپېريال بدلونونه په ژوره توګه په پام کې نيسي.

په دې ډول، د لوستونکو د وينتيا او بيدارۍ په برخه کې خپل رول لوبوي او د خپلې ټولنې ولس ته لوری او سمټ ورکوي.

د ليکوالي په برخه کې دغه شیان ضرور دي:

۱. استعداد
۲. د استعداد د روزلو لپاره زمينه
۳. د ليکوالي د ذوق پالنه
۴. د ليکوالي په مېتود او لارو چارو پوهېدنه
۵. فکر او اجتماعي محتوا بيانول
۶. په ښکلې ژبه او روان اسلوب ليکل
۷. عاطفه او احساس
۸. تصوير او خيال.

د ليکوالي بهير يوروان بهير دی او په هغه کې وروستۍ ټکۍ نشته. په دې ډول ويلی شو چې، د هېچا اثر په پټو سترګو منل نه دي په کار.

لوښتونکي او اورېدونکي بايد هېڅ شی هم، يې له منطقي دليلونو ونه مني.

موږ د ليکوالي په ډګر کې نه يوازې خپل احساس، عاطفه او فکر په ښه ډول بيانولی شو، بلکې د ليکوالۍ له لارې خپله ژبه، هېواد او ولس هم ښه ساتلی شو.

لکه څنګه چې، يو سرتېری د خپل هېواد د خاورې ساتنه کوي، ليکوال د قلم له لارې، د خپل هېواد د فرهنگ د حريم ښه ساتنه او څارنه کولی شي!

د معلولیت کیمیاوي او بیولوژیکي لاملونه

له معلولیت څخه مخنیوي:

ددې لپاره چې، د خپل ځان، خپله کورنۍ او ټولنه له معلولیدو څخه وژغورو باید لاندینو ټکوته پام وکړو:

- په خپل وخت سره د واکسینونو تطبیقول (خپلو مېندو او ماشومانو ته په خپل وخت سره ځانګړي واکسینونه وکړئ).

- په خپل وخت د ناروغیو مخنیوي او درملنه.

- د ځان روغتیا او چاپیریال ته پاملرنه.

- د ناپېژندل شویو شیانو له لاس وهلو څخه ډډه (مایونونه او ناچاودیدونکي توکي) او هغو سیمو ته پاملرنه چې د مایونو او ناچاودیدونکو توکو د خطر له امله په نښه شوي (ځینې مایونونه د ماشومانو د لوبو په ډول او ځینې نورې د کور د سامان الاتو په ډول جوړ شوي دي) هر کله له داسې شیانو سره مخامخیږئ، هیڅکله هغو ته لاس مه وړاندې کوئ، او د سیمې مشرانو او د سیمې مسؤلینو ته خبر ورکړئ او د هغه په اړه هغوي ته معلومات ورکړئ ترڅو د هغه له منځه وړلو لپاره لاس په کار شي.

- د نږدې خپلو خپلوانو سره له واده کولو څخه مخنیوي.

- د خپل سر له درملنې او نیشه یې توکو له کارولو څخه مخنیوي.

- په مناسب ډول ماشومانو او مېندو ته خواړه ورکول.

- د یوه زیږون څخه تر بل زیږو نه پورې د فاصلې مراعاتول.

- اوداسې نور....

معلولین د هر کار، د زده کړې، سپورت او د عادي ژوند، کولو توان لري.

د معلولیت کیمیاوي او بیولوژیکي لاملونه

معلولیت کېدای شي د زیاتو لاملونو په اساس منځته راشي د هغه جملې څخه: مایونونه ناچاودیدونکي توکي، په خپل وخت سره د واکسینونو نه تطبیقول، ناوړغی، له نږدې خپلو خپلوانو سره واده کول، د نیشه یې توکو کارول، د مېندو او ماشومانو خواړه خوراکي، له خپل مهال نه مخکې او یا وروسته زیږون، د امیدواری زیاتوالي، په خپل سرد درملو او زهري توکو کارول، د خپل او د ټولنې روغتیا ته نه پاملرنه.

د ماین له قرباني سره د مخامخیدو په صورت کې څه باید وکړو؟

په هغه صورت کې چې، تا سو د ماین له قربانیانو سره مخامخیږئ، کوښښ مه کوئ ترڅو د پېښې ټپیانو ته ونږدې شئ که نه نوله یو ټپ څخه به دوه ټپه منځته راشي.

په داسې حالاتو کې، په لاندو لارو نو باندې عمل وکړئ

- هیڅکله خطر لرونکو سیمو ته مه داخلېږئ ځکه تا سو په خپله له زیان سره مخامخیږئ او تا سو د یوې بلې چاودنې سبب ګرځي او د ټپي د لازیات ټپي کېدو سبب ګرځي او همدا راز په یاد وساتئ په هغه سیمو کې چې، یو ماین موجود وي هلته د نورو ماینونو شتون امکان هم وي.

- ټپي ارامه کوئ، یانې د خپلو خبرو له لارې هغوي ته ارامتیا او سکون ورکړئ، هیڅکله خطر لرونکي سیمې ته مه ورنږدې کېږئ.

- د مسلکي مړوستو غوښتونکي شئ (ماین پاکوونکو، د سیمې مشرانو، پولیس، نظامي کسانو، کلینکونو او یا روغتونونو ته خبر ورکړئ).

- ترڅو، مسلکي مرستې نه وي رسیدلې ماین لرونکو سیمو ته مه داخلېږئ، د پېښې له ټپي سره خبرې اتري وکړئ او هغه ته ووايئ ترڅو خپل ځای څخه و نه خوځي او هیڅکله د هغه لوري ته څه مه اړتوی.

- که چېرې وینه یې بهیري هغه ته سپارښتنه وکړئ ترڅو د خپلې وینې له بهیدونه مخنیوي وکړي.

ددې درس اصلي پیغام:

د ماین د چاودنې ټپي سره د مخامخیدو په صورت کې، هیڅکله د ماین لرونکې سیمې ته مه نږدې کېږئ. د هر څه نه مخکې ماین پاکوونکو، د سیمې مشرانو او مسؤلینو ته خبر ورکړئ. له غیر مسلکي مرستې څخه ډډه وکړئ!

هیڅکله دې شیانو ته لاس مه وړ وړئ چې، د مرګ خطر لري.

بې جرگې نه به هيڅ کار به لاس وانخلي
چې خبر وي دجرگې په برکت

دزابلې لیکنه

روغه:

روغه ، جوړه او مصالحت ته وايي ، دجرگې له پرېکړې او فيصلې نه وروسته چې کوم تړون کېږي او دوه مخالف لوري سره جوړېږي ، هغه ته روغه کول وايي. له روغې نه وروسته ، چې په کومه خبره دعا وشي هغې ته تېره وايي.

تېره:

تېره ساده ډېرې ته وايي ، خو په ولسي اصطلاح تېره اېښودل ، مصالحت کول دي ، لکه څنگه چې دهبوادونو ترمنځ معاهده کېږي ، په همدغه ډول پښتانه له ډېرې پخوا زمانې څخه دتېرې داېښودلو دود لري ، دهغوی په وړاندې تېره ډېر احترام او اهميت لري. دتېرې نه چې هر څوک سرغړونه وکړي او دجرگې دفيصلې او پرېکړې نه خلاف کړنه ترسره کړي ، دولس په اصطلاح وايي.

تېره يې ماته کړه «تېره ماتول لويه گناه ده ، چې تورن او تېره ماتوونکی دجرگې په رايه ياناعه کېږي او يا له سيمې څخه لېږد کوي.

په اوسنۍ اصطلاح په جگړو کې اوربند هم دتېرې ددود معادل دی ، داځکه چې په اوربند سره هم ددوو مخالفو لوريو ترمنځ جگړه درېږي.

همدارنگه دتېرې داېښودلو په واسطه هم لانجه او ستونزه دحل کېدو خواته روانېږي دغه دود دپښتنو په ډېرو سيمو کې تر اوسه پورې پاتې دی ، دمومندو ، اېږېدو ، داحمدزو دمنگلو او خدرايو تېرې لومړۍ درجه ارزښت لري او تر اوسه پاتې دي .

ايمانداري:

ايمانداري دې ته وايي ، چې سړی په خپلو ټولو افغاليو او کړنو کې رېښتينولي او صداقت مراعات کوي ، او دچا له وېرې او يا دخپل ځان په گټه او يا ددوښمن په اشاره او ښوونه دحق او صداقت نه وانه وري ، دانضمون دولس خلکو دفراتکرېم له هداياتو څخه اخيستی دی او اوس ديوه مسلمان کړنه دهغه دعمل انځور دی.

که کوم څوک په ټولنيزو چارو کې له نورو سره په صداقت او رېښتينولۍ چلند وکړي ، خلک ورته وايي ، چې داسې خورا ايمانداره او صادق شخص دی ، نو ځکه يې خلک خبرو ته غوږ نيسي او همدارنگه ددادول ايمانداره خلکو خورا درناوی کېږي او لوی او واره ورته دقدر په سترگه گوري ، هر څوان چې ښه کړنه وکړي او دژوند په چارو کې رېښتينولي مراعات کړي هغه څوان ايمانداره څوان بلل کېږي او دډېر درناوي وړ وي.

خو ولسي دودونه

افغانستان دبېلابېلو قومونو او قبايلو داوسېدنې ټاټوبی دی ، دلته بېل بېل قومونه او قبايل استوگنه لري هغوی دتاريخ په اوږدو کې په کډه په يو ستر کې له خپل هېواد نه دفاع کړې ، دا قومونه ځانته دودونه او رواجونه لري ، چې ديو خو دودونو يادونه دلته کوو:

جرگه:

د افغانانو په ملي عنعناتو کې جرگه خورا اهميت لري ، دټولنيز ژوند خورا ډېر موضوعات او ستونزې دجرگې او مرکې په واسطه حل او فصل کېږي.

جرگې عموماً دلوېو ملي مسايلو له پاره هم جوړېږي دغه مهمې جرگې دلوېې جرگې په نامه ياديږي ، چې دافغانستان په تاريخ کې خپل رول په ډېره ښه توگه ترسره کړی دی.

دغه دود له ډېره پخوا دهبواد په استوگنو قومونو کې رواج لري او دلوېې جرگې په واسطه افغانانو خورا مهم موضوعات او مسايل حل کړي دي.

جرگه ځانته اصول او قوانين لري ، په پراخه ډگر ، حجره ، ډېره او جومات کې هم ترسره کېږي ، دلوېو ملي مسايلو له پاره نن سبا په افغانستان کې لوېې جرگې جوړې شوي او دهمدغه ارزښتناک دود له برکته افغانانو ډېرې پېچلې ستونزې دجرگو په واسطه حل کړي دي. لوېو جرگو تل ، د تاريخ په اوږدو کې زموږ په گران هېواد کې خپل جوهر لاره چې ، دمېرويس نيکه ، لوی احمد شاه بابا ، غازي امان الله خان او شهيد سردار داود خان په وختونو کې سترې ملي جرگې ښې نمونې دي. په جرگه کې په يوه ټاکلې موضوع باندې خبرې کېږي او دجرگې هرکېدونوال ددې حق لري ، چې د موضوع په اړه رڼا واچوي او په ازاده توگه خپل نظر څرگند کړي . په جرگه کې بې ځايه او ښکې سپورې خبرې څوک نه کوي او ددادول خبرو کولو حق وهیچا ته نه ورکول کېږي. نو ځکه خوشحال خان خټک دجرگې دارزښت په اړه داسې وايي :

په افغانستان کې دسولې ورځ

- ✓ **سوله! د افغانستان لپاره**
- ✓ **سوله! د سيمې لپاره**
- ✓ **سوله! دنړۍ لپاره**

روز جهانی صلح مبارک باد!

عوامل بیولوژیکی و کیمیاوی معلولیت

جلوگیری از معلولیت:

برای اینکه خود ما، اعضای فامیل ما و اجتماع ما معلول نشویم، باید نکات ذیل را در نظر داشته باشیم:

- اجرای به موقع واکسین ها (مادران و اطفال شان باید واکسین های مربوطه را به موقع آن اخذ نمایند).

- وقایه و تداوی به موقع امراض

- رعایت حفظ الصحة شخصی و محیطی

- دست نزدن به اشیای ناشناخته (ماین ها و مهمات منفجرناشده) و توجه به ساحات نشانی شده از خطر ماین ها و مهمات منفجرناشده (بعضی از ماین ها به شکل بازیچه و وسایل خانه ساخته شده اند، هرگاه با چنین اشیاء بر میخورید، هرگز به آنها دست نزنید و به بزرگان محل و مسئولین محل در تماس شوید و در باره آن به آنها معلومات دهید تا در خنثی نمودن آنها اقدام نمایند.

- جلوگیری از ازدواج با اقارب نزدیک

- جلوگیری از استعمال مواد مخدر و تداوی خودسر

- تغذیه مناسب اطفال و مادران

- مراعات نمودن فاصله بین ولادت ها

- و غیره ...

معلولین توانایی هر کار (تحصیل، ورزش و زندگی عادی) را دارند.

عوامل کیمیاوی و بیولوژیکی معلولیت:

معلولیت میتواند بنابر عوامل فراوانی به وجود آید، از جمله: ماین ها و مهمات منفجرناشده، اجرا نکردن به موقع واکسین ها، امراض، ازدواج با اقارب نزدیک، استعمال مواد مخدر، سوء تغذی مادران و اطفال، ولادت های قبل و بعد از وقت، تعدد حاملگی، استعمال ادویه خودسر و مواد سمی و عدم رعایت حفظ الصحة فردی و محیطی.

در صورت مواجه شدن با قربانی ماین چه باید کرد؟

در صورتیکه شما به قربانی ماین مواجه می شوید، کوشش نکنید تا به قربانی حادثه نزدیک شوید، در آنصورت به جای یک زخمی، دو زخمی بوجود خواهد آمد.

در چنین حالت به دستورهای ذیل عمل نمایید:

- هرگز به ساحه خطرناک داخل نشوید، زیرا خودتان صدمه میبینید، شما باعث انفجار دیگر خواهید شد و به زخمی صدمه بیشتر می زنید. به یاد داشته باشید در ساحه ای که یک ماین وجود داشته باشد، امکان موجودیت ماین های بیشتر هم است.
- زخمی را آرام سازید، یعنی با او توسط حرف هایتان آرامش و سکون دهید، هرگز به ساحه خطرناک داخل نشوید.
- خواهان کمک مسلکی شوید. (به ماین پاکان، بزرگان محل، پولیس، افراد نظامی، کلینک ها یا شفاخانه ها اطلاع دهید).
- تا وقتی که کمک مسلکی میرسد هرگز داخل ساحه نشوید. با قربانی حادثه صحبت نمایید و برایش بگویید که از جایش حرکت نکند.
- هرگز چیزی را به طرفش پرتاب نکنید.
- در صورتیکه خونریزی داشته باشد، برایش مشوره دهید که خونریزی اش را متوقف سازد.

هرگز به این وسایل دست نزنید که خطر مرگ دارد.

پیام اصلی این درس:

در صورت مواجه شدن به قربانی ماین، هرگز داخل ساحه ماینزار نشوید. هرچه زودتر به ماین پاکان یا بزرگان و مسئولین محل خبر بدهید. از کمک های غیر مسلکی خودداری نمایید!

اوصاف شاگرد ممتاز

۱. متدین و پارسا و داری ایمان و اعتقاد راسخ باشد.
۲. وطندوست و انساندوست باشد.
۳. با هدف، با احساس و وظیفه شناس باشد.
۴. به قانون اساسی و قوانین دیگر کشور احترام بگذارد.
۵. قواعد و مقررات مکتب و اداره را همیشه رعایت نماید.
۶. با زبور اخلاق و تربیت نکو آراسته باشد.
۷. همیشه در مقابل بزرگان احترام و در برابر طفلان شفقت داشته باشد.
۸. کارهای روزانه را مطابق تقسیم اوقات معینه تنظیم نماید.
۹. همیشه مصروف تحصیل، مطالعه، ورزش و کارهای هدفمند باشد.
۱۰. کار امروز را به فردا نگذاشته، هر لحظه را غنیمت بداند.
۱۱. از مواد مخدر، مسکر و عادات و رفتار ناپسند اجتناب ورزد و از همنشین های بد و گمراه همیشه دوری نماید.
۱۲. در مجالس علما و دانشمندان حرف کم بزند، ولی زیاد گوش دهد.
۱۳. همیشه اقتصاد خود و فامیل خویش را مد نظر داشته، از مود پرستی های بیجا خودداری نماید.
۱۴. با همصنفان، همسایه ها و مردم صمیمی بوده، اخلاق نیکو و برخورد انسانی داشته باشد.
۱۵. مسؤولیت های امروز و آینده خود را در برابر فامیل، مکتب، اداره، وطن و مردم درک نماید.
۱۶. جرأت اخلاقی داشته، نظر و اندیشه خود را بیطرفانه ابراز نماید.
۱۷. به حفظ محیط زیست و پاکی و نظافت شخصی و جمعی در محیط مکتب، شهر و خانه توجه نماید.
۱۸. زنده گی را دوست بدارد، از آن لذت ببرد و آن را حفظ نماید.

در کسب علم و دانش در حفظ خاک و میهن
حماسه آفرینند نسل جوان افغان

نویسنده: استاد شکیب

تربیت

کتابخانه و روش مطالعه

کتاب ها در کجا و چگونه نگهداری میشود؟
کتابخانه محلی است برای مطالعه کردن و کارهای تحقیقاتی و در واقع یک فضای امن و مناسب است که شاگردان به آسانی و بدون کدام مشکل میتوانند کتابهای مورد نظر خویش را دریافته و به مطالعات شان در زمینه های گوناگون بپردازند. پس کتابخانه علاوه بر این که محل نگهداری و حفاظت کتاب ها است، جای مطالعه و تحقیق نیز میباشد. کتابخانه ها را معمولاً در مراکز آموزشی و نهاد های علمی - فرهنگی برای سهولت پژوهشگران ایجاد میکنند.

چون کتابخانه ها ارزش حیاتی دارند، امروز جوامع انسانی توجه زیادی را بدان مبذول داشته آن را با وسایل متمدن روز مجهز ساخته اند. کتابخانه دانشگاه کابل مجهز ترین کتابخانه در سطح کل کشور است که مجهز به وسایل متمدن امروزی، از جمله اینترنت، لابراتوار و یک مرکز (IT) یا تکنالوژی معلوماتی میباشد که موجودیت چنین سیستم معلوماتی پیشرفته مشکلات بسیاری از شاگردان را حل مینماید.

کتابخانه ها کلاً دارای سه بخش عمده میباشد که در ذیل به ترتیب تشریح شده است.

۱. اطلاق کتابداری: که در آن کتابها به ترتیب نام و موضوع آنها تنظیم یافته، تا برای مطالعه کننده در موقع استفاده از آن، مشکلی پیش نیاید و بتواند به آسانی کتاب مورد نظرش را بیابد.

۲. اطلاق ها یا سالون های مطالعه: اطلاق ها و تالار های مخصوصی است برای مطالعه کردن. در این بخش همه گی سکوت و خاموشی را رعایت میکنند تا برای مطالعه کنندگان دیگر، مزاحمت ایجاد نگردد.

۳. اطلاق های کمپیوتر و مرکز (IT) که مرکز معلوماتی پیشرفته منابع بشری است.

نویسنده: غلام حسین پرویز

نیوتن کیست؟

اسحاق نیوتن عالم و ریاضی دان انگلیسی و متفکر بزرگ در ۲۵ دسامبر ۱۶۴۲ به دنیا آمد. وی در بدو تولد از نظر جسمانی ضعیف و کم بنیه و ناتوان بود. پدرش قبل از تولد وی چشم از جهان فرو بست سه ساله بود که مادرش ازدواج مجدد کرد. با ازدواج مادر، کودک را به مادر بزرگ سپردند. دوران کودکی نیوتن در مزرعه یی دور افتاده سپری شد. او خواهر یا برادری نداشت که دوران کودکی را با آن ها سپری کند، بنا بر این تنهایی غم انگیز نیوتن باعث شد که در بزرگسالی دارای شخصیت گوشه گیر و انزوا طلب شود. پیش تر اوقات در فکر ساختن وسایل میخانیکی بود. در دوره مقدماتی تحصیلات خود شاگردی منظم و ساعی نبود حتی تا زمان بلوغ از نظر تحصیلی قدری کند ذهن به شمار می رفت و نشانه یی از نبوغ در او دیده نمی شد. پیش تر اوقات را در تنهایی و انزوا به سر می برد و در حال تفکر بود. مکتب را ترک کرد تا در امور مزرعه به مادر بزرگش کمک کند. اما بعد مشخص شد که به درد کار زراعت نمی خورد. کاکای نیوتن او را تشویق کرد تا به تحصیلاتش ادامه دهد. در سال ۱۶۶۰ وارد کمبریج شد و ۵ سال بعد فارغ التحصیل گشت. با شروع طاعون که اروپا را بیرحمانه در کام خود کشیده بود نابغه بزرگ ناچار شد به مزرعه مادر بزرگ نقل مکان کند.

نیوتن به مدت ۱۸ ماه به تحقیق در مسایل علمی پرداخت. در سن ۲۲ سالگی با دختری بنام (مارگریتا) که از تبار اشراف ایتالیا بود، آشنا شد و این آشنایی به عشق شور انگیز مبدل شد اما این عشق او را از تفکرات علمی باز نداشت و شاید مشوق برای کارهای علمی او بود.

وی یک شب مهتابی درحالی که در کنار درخت سیبی به تفکر پرداخته بود، با افتادن سیب به زمین سوالات زیادی برایش مطرح شد و به دنبال آن قانون جاذبه عمومی را کشف کرد. نیوتن علیرغم یک ماجرای عاشقانه، هیچ گاه ازدواج نکرد. وی مردی بسیار کم حافظه و فراموشکار بود چنانچه در کمبریج به عنوان یکی از استادان گیج به شمار می رفت. او بسیار کم غذا می خورد و از نظر ظاهری بیش تر اوقات نامرتب بود و گاه تا نیمه شب کار می کرد.

نیوتن در سال ۱۶۶۸ اولین تلسکوپ انعکاسی را ساخت. نیوتن سی ساله بود که بزرگ ترین اثر علمی خود یعنی کتاب اصول را نوشت. وی پس از چاپ کتاب اصول بر اثر خستگی و کار مداوم دچار عدم تعادل روانی گشت و مریض شد و پس از مدتی بهبود یافت اما آن توانایی قبلی را نداشت تا این که در ۲۰ آوریل ۱۷۲۷ در لندن در گذشت.

ترتیب دهنده: عبد الواحد روان

اندرز های لقمان به پسرش

لقمان یک شخص دانا و معروف به حکمت و تدبیر بود که خداوند (ج) در قرآن کریم دو مرتبه از وی نام برده است، آیا میدانید لقمان حکیم چی اندرز های به پسرش کرده است؟

اندرز های گرانبهای لقمان به پسرش:

- ۱- ای پسرک من! اگر عمل تو به اندازه دانه سیاه خردل در داخل سنگی باشد، یا در آسمانها و یا در زمین باشد خداوند آن را می آورد، چون خداوند بسیار دقیق و آگاه است.
- ۲- ای پسرک من! نماز را بخوان.
- ۳- به کار های پسندیده و خوب امر کن.
- ۴ از کار های ناپسند ممانعت کن.
- ۵- بر مصیبت و آسیبی که بر تو وارد آمده است شکبیا و صبور باش، این کارها از جمله عزایم امور و اعمال نهایت شایسته است.
- ۶- از مردم به کبر روی مگردان.
- ۷- بر زمین خرامان راه مرو؛ چون خداوند انسان خود پسند و لافزن را دوست نمیدارد.
- ۸- در راه رفتن میانه رو باش.
- ۹- به آهستگی صحبت کن و صدایت را از اندازه مناسب بلند مکن؛ چون صدای بلند مانند صدای الاغ در نزدیکی گوش بدترین صدا میگردد.

تربیت

گزارش کوتاه از برگزاری کانکور آزمایشی در مکتب احمد خان ابدالی

په روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۶ کانکور آزمایشی تحت عنوان «درس بخوان و جایزه بگیر» از سوی اداره مکتب احمد خان ابدالی در همین مکتب برگزار گردید.

برگزار کننده گان این امتحان شاگردان اشتراک کننده را که تعداد شان به یکصد و پنجاه تن می‌رسید در دو قسمت بخشبندی نموده بودند: در بخش اول شاگردان صنف های سوم تا ششم و در بخش دوم شاگردان صنف های ششم تا نهم اشتراک ورزیده بودند. هدف از برگزاری این امتحان آزمایشی تشخیص استعداد های برتر شاگردان و تشویق هر چه بیشتر آنان در زمینه کسب و فراگیری علوم بشری بوده است.

خانم ملیحه اسدی معلم رهنمای این مکتب، میگوید که وی در برگزاری این امتحان سهم بارز داشته و همچنان در فراهم آوری تحایف آن تلاش نموده است. او همچنان می‌افزاید که این اولین فعالیت تشویقی وی در این زمینه نبوده بلکه در سالهای گذشته نیز چنین فعالیت هایی داشته است.

باید تذکر داد که اکثریت قاطع اشتراک کنندگان این امتحان آزمایشی دختران بودند و آنها از فضای آزاد رقابتی ایجاد شده در مکتب شان بسیار خوشنود به نظر می‌رسیدند. آنان خواهان تداوم این نوع برنامه ها در مکتب شان هستند.

پس از بررسی نتایج کانکور به شاگردان برنده جوایز و تقدیرنامه هایی اهداء گردید.

گزارشگر: غلام حسین پرویز

تربیت

د والیبال په لوبه کې ورځ په ورځ غوره بدلونونه منځته راتلل. مخکینیو قانونونو ورو ورو خپل ارزښت له لاسه ورکاوه چې، ددغو بدلونونو منځته راتگ تر ۲۰۰۰ کاله پورې دوام درلود.

د والیبال نړیواله کنگره چې، په څلورو کالونو کې یو وار د خپلو لوبو، په قانون کې بدلون راولي او د والیبال لوبې ته یوه نوې څېره ور بښي. په همدې ډول، د والیبال په وروستۍ نړیواله کنگره چې په ۱۹۹۸ کال کې د والیبال د لوبې سیالیو څوار لسم پړاو چې، د جاپان په هېواد کې پیل شوې و، چې د والیبال له سیالیو سره سم د والیبال په لوبه کې نوي بدلونونه منځته راغلل لکه: د امتیازاتو اخیستل، په دې لوبه کې د لومړي، دویم، درېیم او څلورم د لوبې امتیازات ۲۵ نمرې او په پنځمه لوبه کې ۱۵ نمرې باید و اخیستل شي. د امتیازاتو اخیستلو سیستم اوس مهال د والیبال د نړیواله کنگرې له خوا تصویب شوې او په نړیوالو سیالیو کې په همدې سیستم لوبې ترسره کېږي.

په لومړنیو کالونو کې، دا لوبه په یوازې توگه په سر تړلو لوبغالو کې تر سره کیده چې، ورو ورو دې لوبې پراختیا ومندله او په سرخلاصې او آزاده فضا کې هم تر سره کیده. په پیل کې، دې لوبې په ځانگړي توگه کوم خاص قانون نه درلود، هر هېواد په خپله خوښه لوبه کوله. دې لوبې کرار کرار د نړۍ په ځینو هېوادونو کې پراختیا ومندله. په لومړي سر کې دې لوبې

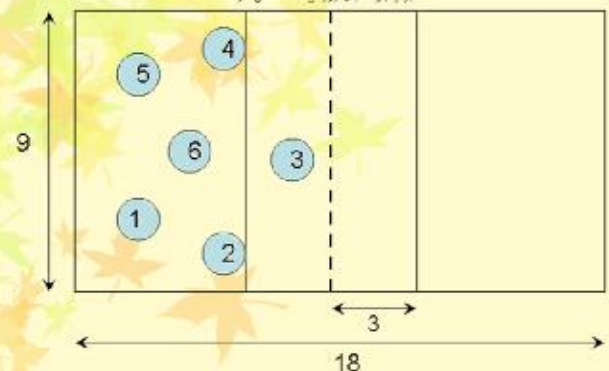
ډیرې نیمگړتیاوې درلودې چې، د وخت په تیریدو سره ځنې بدلونونه په دې لوبه کې منځته راغلل او نوي حرکتونه د مخکینیو حرکتونو ځای ناستي شول. په ۱۹۰۰ کال کې دا ومنل شوه چې، د هرې لوبډلې امتیازات ۲۱ نمرې وټاکل شي او په ۱۹۱۲ کال کې دې څرخي یا دور سیستم تصویب شو. په ۱۹۱۷ کال کې د هرې لوبډلې لور امتیازات ۱۵ نمرې وټاکل شوې او په ۱۹۱۸ کال کې د هرې لوبډلې د کسانو شمېر شپږ شپږ تنه وټاکل شول. همدا راز، په ۱۹۲۱ کال کې د والیبال د میدان منځنۍ کرښه چې د والیبال میدان په دوو مساویو برخو ویشي، منځته راغله او په ۱۹۲۱ کال کې هوکړه وشوه چې، هره لوبډله حق لري، درې ځلي توپ په خپلو منځو کې سره پاس او مقابل لوري ته یې وروغورځوي. په ۱۹۲۱ کال کې د لوبې میدان ۹×۱۸ متره وټاکل شو.

د والیبال د لوبې لنډ تاریخ

ح. ا. عتیق

د والیبال لوبه د لومړي ځل لپاره په ۱۸۹۵ زیږدیز کال کې چې، د ۱۲۷۴ لمریز کال سره سمون خوري، د ویلیام ج مورگان چې، د امریکې د ماسوچوست ښار اوسیدونکی و، له خوا منځته راغله. په پیل کې، دا لوبه د مینتونت په نامه نومول شوې وه چې، ددې نوم د اینښودلو سبب نورو ته څرگند نه و، په هغه مهال دا لوبه تر ډیره بریده د باسکټبال د لوبې تر اغیزې لاندې راغلې وه چې، د خلکو په منځ کې یې چندانې محبوبیت نه درلود. مورگان دا وپتېله چې، د سپورت مینه والو ته دا لوبه نوره هم په زړه پورې کړي نو ځکه یې د میدان په منځ کې جال ودر او. مورگان والیبال په لوبه کې د باسکټبال د توپ بلیډر وکاروه ځکه چې، د باسکټبال د توپ بلیډر سپک وزن درلود، ترڅو د لوبغاړو لاسونو ته زیان ونه رسوي.

د شاتلو نيزه د بدل تورو ۱۹۲۲ کلنې موده
د لوبونو نيزه د بدل تورو ۱۹۲۰ کلنې موده

څه موده نه وه تیره شوې چې، دې لوبې د ماساچوست او نیو انگلاند په ښارونو کې عمومیت پیدا کړ او په ۱۹۰۰ کال کې کانادا له هغو لومړنیو هېوادونو څخه و چې، د والیبال لوبه یې په رسمي توگه ومنله.

د اسپرنګ فیلډ په ښار کې کله چې، ډاکټر هالتشیک ددې لوبې تندراري ته ناست و، د دې لوبې نامه ته یې د مینتونت څخه د والیبال (الوتونکی توپ) په نامه بدلون ورکړ.

تربیت

پا های برهنه، اراده پولادین

روزی کودکی را دیدم با پا های برهنه به روی جاده بی روان بود که در انتهای آن جاده مکتب دیده میشد. از او پرسیدم: جان برادر چرا پای لچ روان هستی؟ آیا از خانه گریخته یی؟

کودک مظلوم گفت: برادر جان کنش ندارم که بپوشم، حتی غذایی نداشتم که صبحانه بخورم. پدرم ۸ سال است کشته شده و ما کسی را نداریم تا برای ما آب و نان تهیه کند. مادرم بعضی اوقات گدایی میکند و پارچه نانی برای ما می آورد، دیگر کدام پول نداریم که مصرف کنیم. کودک مظلوم با گلوی پر از درد میخواست حرفش را ادامه بدهد، ولی اشک از چشمانش جاری شد و دیگر توان حرف زدن را نداشت در آخرین لحظات سخنانش فقط گفت و...و... معلوم بود حرفهای زیادی برا گفتن دارد. اما نتوانست به زبان بیاورد. چشمانش را بست، تا اشکها از چشمانش نا امیدانه فرار کرد. دوباره چشمانش را باز کرد چهره اش رنگ غروب میفروخت و سخت با دید پریشان مینگریست.

با خود فکر کردم ای کاش امشب به خواب همیشه گی میرفتم تا این صحنه درد آنود را نمیدیدم. با جرئت تمام دوباره پرسیدم کجا میخواهی بروی؟ با صدای کودکانه اش گفت: میخواهم به مکتب بروم و درس بخوانم تا از این پریشانی ها نجات یابم. روشن بود که خوب راه را انتخاب کرده است و به سوی امید میرفت، امید همیشه گی سبز، امید روز های شیرین.

من گفتم برو، به پیش برو! این کشور جز این راهی برای بیرون رفت از نا آرامی ها را ندارد. برو راحت روشن و آینده تو و همنوعانت آباد و آزاد باد.

کودک معصوم با پا های برهنه، اما قدم های مصمم، راهش را ادامه داد تا به مکان تعلیم و جای رهگشایی درد ها برود. فهمیدم برای انسان مصمم و با اراده هیچ چیز مانع شده نمیتواند. نه پا های برهنه، نه شکم گرسنه، نه....

نویسنده: عبدالواحد روان

پرنده آزاد شد

نویسنده: آرزو آلسو بنت حبیب الله
صنف ششم "ت" لیسه هاشم برات شهر مزار شریف

یک پسر به نام کریم بود. او علاقمندی به پرنده ها داشت. یک روز به بازار رفت و یک کنری خوشخوان را خرید. آن پرنده بسیار آواز خوانی میکرد.

یک روز خواهر او که به نام فریبا بود، یک گنجشک را گیر کرد و آن را در قفس کنری برادرش انداخت. وقتیکه برادرش کریم آمد، دید که یک گنجشک در قفس است. به پیش فریبا آمد و گفت: این گنجشک از کجا آمد؟

فریبا گفت: من این را گرفتم. کریم گفت: لطفاً این گنجشک را بگذار که برود. فریبا گنجشک را گرفت و به هوا پرواز داد.

یک روز صبح کریم میخواست که به کنری خود دانه بدهد. دروازه قفس باز شد و کنری گک او پرواز کرد و بر شاخه درخت همسایه نشست. وقتیکه کنری کریم پرواز کرد، کریم بسیار غمگین شد.

چند ساعت کنری گک در درخت همسایه شان آواز خوانی میکرد، اما بعد که شعاع آفتاب بسیار گرم شد، کنری گک پرواز کرد و رفت...

مرغ سیاه

نوشته عزیز آسوده

مژده، دخترک چارساله بود، با موهای زرد و چشمان آبی. او همیشه دلگیر و همیشه گریان بود. مادر بازیچه های زیادی برایش خریده بود، ولی او همواره ناراحت و ناراضی بود، نوعی دلنگی و حساسیت در کردارش به نظر میخورد. مادر نمیدانست چه کند تا او را به حالت عادی برگرداند. شاید تنهایی یگانه عاملی بود که او را سرخورده و غمگین نگهداشت. تنها ماکیان سبزواری که گاه و ناگاه به خانه می آمد و به هرجا نول میزد، او را سرگرم و دلخوش میساخت.

یک روز مادرش او را به خانه یکی از همسایه ها برد، در روی حویلی چوپه مرغان زیادی به دنبال مادر شان به هر سو میپویدند. آنها به تازه گی از تخم بیرون آمده بودند. مژده با دیدن آنها دست مادر را رها کرد و به سوی آنها دوید. مرغ سیاه در میان چوپه های سفید منظرة جالبی داشت! مژده، یکی از چوپه ها را گرفت. مادر چوپه ها خیز برداشت و با نولش چوپه را از دستان مژده رها کرد. مژده گریان به سوی مادرش دوید، در حالیکه به شدت

ترسیده بود، از ضربه نولهای مرغ شکوه میکرد. مادر او را با نوازش آرام ساخت.

یک روز مادر به دخترش مژده داد که او زیر پای مرغ سبزواری تخم میگذارد تا مانند مرغ همسایه چوپه بکشد. مژده با خوشحالی سخن مادر را استقبال کرد و حتی خود را در آغوش وی افکند، او را بوسید.

مادر مژده، چند دانه تخم را زیرسینه مرغ گذاشت تا چوپه بکشد. روزها گذشت یک روز که هر دو به سراغ مرغ رفته بودند، از میان پر های سیاه و سفید مرغ، سر کوچک و سفید چوپه مرغی جلب نظر میکرد. چشمان ریزه ریزه اش مانند خالهای سیاه پره های مادرش قشنگ و دلربا بود، مادر خواست آنرا از زیر پر های مرغ بیرون آورد، اما با حمله مرغ دستش را پس کشید.

یکی دو روز بعد دیدند که مرغ سبزواری دو تا چوپه به دنیا آورده است: یکی سیاه و دیگری سفید. مژده از دیدن چوپه ها راضی به نظر نمیرسید. این بی میلی زمانی آشکار شد که روزی مژده ریزه های نان را برای چوپه سفید انداخت و مانع خوردن چوپه سیاه گردید.

چوپه ها بزرگ میشدند و مژده نیز هر روز با دامن پر از میده گی نان به سوی مرغانچه میرفت. مادر به مژده قهماند که چوپه سیاه نیز باید غذا بخورد، در غیر آن از گرسنگی خواهد مرد.

حالا دیگر چوپه ها بزرگ شده بودند و در روی حویلی دو تا مرغ، یک ماکیان سیاه و یک خروس سفید به سر میبردند. تلاش مادر برای زدودن نفرت مژده از مرغ سیاه ادامه داشت.

مدتی گذشت. مژده دیگر کم کم از مرغها دلگیر شده بود، گویی علاقه او به حویلی و مرغها جایش را به نوعی سرخورده گی رها کرده بود و مادر ازین دگرگونی ها دلنگت بود.

یک روز مادر با ناز او را از خواب بیدار ساخت و برایش مژده داد که میخواهد به یکی از آرزو هایش جامه عمل بپوشاند، مژده با چشمان خواب آلود از مادرش توضیح خواست. مادر از کشتن مرغ سیاه یاد کرد. مژده شتابزده در جایش نشست و مصمم با مادرش به سوی مرغانچه به راه افتاد. هر دو به سوی مرغانچه نزدیک شدند. خروس روی بام مرغانچه بانگ میداد، مرغ سیاه در گوشه مرغانچه آرام نشسته بود. چشمانش به گونه بی باز و بسته میشد که گویی بیمار است. گونه اش سرخ شده بود، لحظه یی بعد برخاست تا از مرغانچه پا به بیرون نهد، نوعی خستگی و مانده گی در سیمایش دیده میشد، آهسته خودش را تکاند، گویی گرد و خاکش را دور میسازد، صدای قد قد ققاس، حویلی را پر کرد، مژده از مادرش خواست، نگذارد مرغ فرار کند، زیرا آنها برای کشتن او آمده اند. مژده از هماوازی خروس سفید با مرغ سیاه نا خوشند به نظر میآید و ازینروا توجه خروس سفید به ماکیان سیاه و بی علاقه گی او نسبت به خودش شکایت کرد. مادر خندید و توجه مژده را به داخل مرغانچه جلب کرد. تخمی در زیرپای مرغ سیاه دیده میشد. مژده با هیجان تخم را به مادرش نشان داد. مادر برایش مژده داد که مرغ سیاه برای او تخم داده است. مژده با تردید و نا باوری به فکر فرو رفته بود مادر گفت: درهرصورت باید مرغ سیاه را بکشم. مژده ناراحت شد. مادر دوباره گفت: من میدانم که از مرغ سیاه بدت میآید. مژده به گریه افتاد: نی مادر، مرغ سیاه مرن نکش! مه مرغ سیاه را خوش دارم. مادر خندید و مژده را در آغوش گرفت. مژده به داخل مرغانچه رفت. تخم را برداشت. مرغ فرار کرد. خروس و ماکیان هر دو به فریاد آمدند: قدقد ققاس. قدقد ققاس!...

محمد نبي صلاحي

انارگل څنگه ليک او لوست زده کړل؟!

اسلام عليکم
ګالاليو کوچنيانو!

تاسو ته د يوه همتناک کوچني، د ليک لوست د زده کړې کيسه بيانوم. دغه زيارکښ هلک انارگل نومېده. هغه د يوه بزګر زوی و او ټوله ورځ به يې، د مېړو او وزو رڼه پيوله. مګر دغه کوچي طبيعت شپانه، له نورو عادي شپنو نه، ډېر توپير لاره.

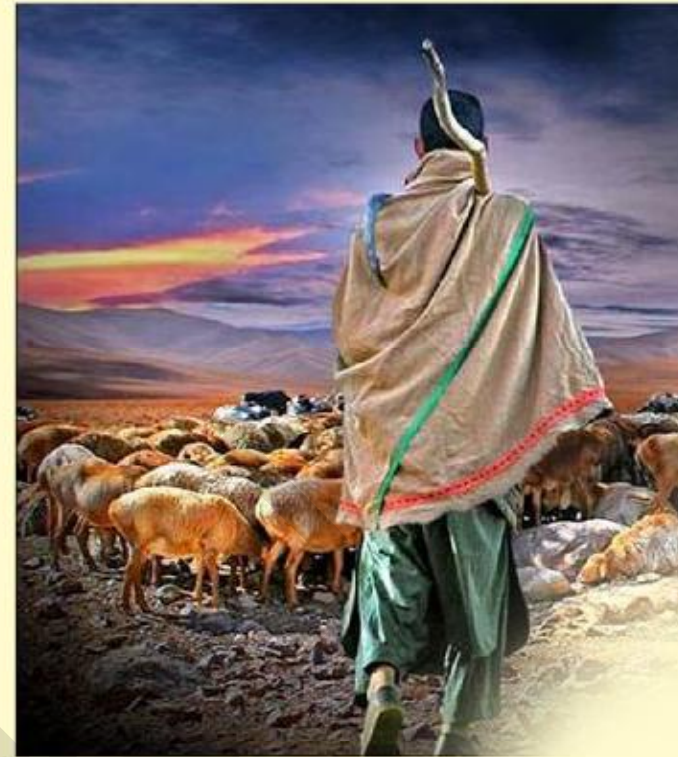
دده فرق له نورو سره داوچې، انارگل به له خپلې رڼې سره خپل کتابونه، قلم او مشوانې ټول ګرځول. ټول به يې شاته په څادره کې اچولي وو، ښې پاکې کتابچې او د لرګي دره يې هم لرله.

په رښتيا چې، انارگل ډېر هوښيار او د لوړ همت خاوند وړکې و. د وخت په اهميت پوهېده او د راتلونکي لپاره يې فکر کاوه. تل به يې زموږ ښوونځي ته نژدې د لويې لارې په خوا کې خپله رڼه پيوله.

هو، هغه شپون و. د مېړو او وزو درمي پوول يې د وخت مجبوري وه، مګر له ليک لوست، قلم او کتاب سره يې بې کچه مينه وه.

کله به چې، موږ ښوونځي ته تلو او انارگل ته به ورورسېدو، هغه به زموږ د بایسکلو ښکرونه ښه کلک ونيول، له سلام اچولو او له روغې کولو وروسته به يې، خپل کتابونه را ته وغورول او د هر کتاب يونيم مخ او يا يونيم ټکی به يې را نه زده کاوه. انارگل زما د مکتب د لارې له ټولو زده کوونکو نه جلا جلا کتابونه شروع کړي وو.

په رښتيا چې، انارگل ډېر هوښيار وړکې و. موږ ټولو ته به يې د معلم صاحب، معلم صاحب نوم اخيست او موږ به ددغه نامه په اخيستلو سره من من غوښه اخيسته او له ډېرې خوشالي به په جامو کې نه ځایدو.

څه سر به مو خوږوم، انارگل په پای کې، تر موږ ټولو لایق شو. له موږ نه به يې داسې سختې پوښتنې کولې چې، موږ شپږو واړو د هغه ټولو پوښتنو ته سم او مناسب ځوابونه، نه شوی ورکولی.

انارگل په دغه سپيره ډاک کې د مېړو او وزو په لويې رڼې پسې داسې ښکلې ليک او لوست زده کړ چې، زموږ ټولو خط ده ته نه رسېده.

هغه په حساب کې د خپل وخت کونکولتر څه دی، بېخې د خپل وخت کمپيوټرو، کمپيوټر او د خط کښي خو خبرې مه کوي!

ګرانو ماشومانو!

کله که په تاسې د ناوړه حالاتو په سبب، د ځينو زده کړو لارې بندې شوې، تاسې نا هيلې او مايوسه کېږئ مه. دانارگل په شان، له خپل فکر او عقل نه کار واخلي. دنوښت او ابتکار لارې ته مخه کړئ. عقل او فکر موږ او تاسې ته د ژوندانه ډېرې سمې او روغې لارې را ښودلې شي! موږ فکر کوو چې، انارگل به د حضرت عبدالرحمن بابا دا خبره چيرې اورېدلې وي او ښه کلکه به يې په غور کې نيولې وي.

چې غوتې پسې وهي په لاس به در شي چا ويل چې په درياب کې ګوهر نشته

نو خوږو کوچنيانو!

تاسې هم لکه انارگل همت وکړئ!

رښتيني کيسه

ډاکټر مجاهد جواد

يما او ناهيد دواړه په ښوونځي کې يو ځای وو. دوی دواړو د سبقونو په زده کولو کې، يوله بله سره سخته سيالي کوله. خو له يو بله سره يې ډېره مينه هم درلوده.

ناهيد چې به د ښوونځي په دروازې را ننوته، نو يما به ور منډې کړه، تود روغېر به يې ورسره وکړ او بيا به يې له يو بل نه د سبق پوښتنې کولې. کله به چې مکتب رخصت شو، نو يما به تر هغې پورې موټر ته نه پور ته کېده، څوچې ناهيد به پور ته شوې نه وه.

تاسو ترې خبر ياست چې، دوی دواړه اوس ډېرښه او تکړه ډاکټران دي او ددوی په منځ کې اوس هم سيالي روانه ده. دا د ماشومتوب کيسه په خپله دوی را ته کړې وه.

مرغان څنگه په هوا کې الوتنه کوي؟!

د مرغانو په باب له ځيرنو څخه داسې مالومېږي چې، هغه مرغان چې په هوا کې الوزي، د خپلې لارې د موندلو لپاره د ځمکې له نښانو او د لمر له ځای ځایکې (موقعيت) نه ګټه اخلي. په داسې حال کې، هغه مرغان چې د شپې سفرونه کوي، خپله لاره د ستورو د رڼايي په مرسته پېداکوي. ان مرغان کولی شي چې، د وريخ لرونکي آسمان په حالاتو کې، هم، په هوا کې والوزي. پوهان په دې نظر دي چې، يو شمېر مرغان د ځمکې د مقناطيسي ډګر په وړاندې حساس دي. په خاصه توګه، يو شمېر الوتونکي مرغان له دريابونو، سيندونو او سمندرونو نه د الوتنې په وخت کې، له دغې حسې توانايي نه کار اخلي. ځينې نور مرغان لکه توپان مرغه د خپلې لارې د مسير د پېداکولو لپاره، د بويولو له حس نه استفاده کوي.

ګرانه کوچنیه!
ادبي ټوټه
را وښه

اوسنۍ نړۍ د تکنالوجي، چټکتيا او د اړيکو دنيا ده. که له ځايه دې پورته نه شي، له ټولو به وروسته پاتې شي. دا نن ورځ سبا نشته. دا اوسنۍ شپه له لاسه مه ورکوه. ژوند ډېر قيمتي وخت دی او همدا ژوند د وختونو ټولګه ده. مهرباني وکړه، د نن کار سبا ته مه پرېږده. چې سترګې اړوې را اړوې، په هينداره کې به دانه دانه سپينوالی وويني، چې د ګورګوتي پيکيو له منځ منځ نه به تاسو ته موسکا ګوي او در ته وايي به چې، اخ زور شو!

علم کل سحر
کمپيوټر

دا مې کمپيوټر دی
له هر ځای نه خبر دی
هر راز معلومات لري
رسمونه هم ډېر زيات لري
کارمه رسمونه کې
ساتنه نوتونه کې
لويې هم کوم بکې
درسونه زده کوم بکې

نام کتاب: اشک ندامت

شاعر: مريم رسولی معلم صنف
دوازدېم لېسه بې بې سروري سترګې
او شش سال پيش از امروز شروع په
سراييدن شعر نمود. شعر هايش رنگ
تصوف و عرفان دارد.
شعار هميشه گي وی اين است: صادقي
باش تا کامياب شوی

مادرم

مادرم به دست پاک که مارا گرفته ای
از شب تا به صبح، دمی هم نه خفته ای
ایزد ترا ز خاک شکیبایی ساخته
هر دم کشیده رنج، ولی اف نگفته ای
ما را دگر جای از این محترم نبود
ما چو دل به سینه صافت، نهفته ای
ما خواب راحتیم و تو در کشمکش ما
آمرز گناه طفل، ما را تو گفته ای
از درد تو بگویم، من یا از ثواب تو
همچون گلی بروی نگاهم شگفته ای

چگونه و چی را باید خواند؟

♦ غلام حسین "پرویز"

جریان دوامدار عمل کتابخواندن را مطالعه می گویند و یا مطالعه عبارت از عمل منظم کتابخواندن است، که به وسیله آن برآگاهی مان افزوده میشود و موجبات رشد و تواناییهای ذهنی مان فراهم میگردد. مطالعه و کتابخوانی در رشد و شگوفایی ذهنی ما نقش بارز داشته، دایره معلومات و آگاهی مانرا وسعت میبخشد.

مطالعه عملی است که بسیار مسایل را بدون حضور معلم از طریق آن میتوان آموخت. چگونه باید مطالعه کرد تا خوبتر و بهتر آموخت؟

خیلی ها به این تصوراند که مطالعه کردن روش خاصی نمیخواهد و هر کتابی را که بخوانیم بالاخره چیزهایی را درباره آن می دانیم، اما این تصور درست نیست و ما باید به مطالعات مان نظم داده، برنامه منظمی را برای آن بسازیم تا برداشت درست و دقیق از موضوعات مورد مطالعه، داشته باشیم.

بسیاری اوقات این اتفاق می افتد که وقتی کتابی را می بینیم، نام و موضوع آن برای مان جالب و دلچسپ مینماید، اما موقعی که آنرا میخوانیم، انتظارمان را برآورده نمیکند و از درک دقیق مطالب آن عاجز میمانیم.

پس برای اینکه این موارد را رفع بسازیم، رعایت نکاتی چند ضروری است:

۱. داشتن برنامه منظم: برای اینکه درک دقیق تر از مطالعات مان داشته باشیم، وقت کافی برای تمرکز بالای مطالب ضروری است و این وقت را تنها میتوانیم از طریق برنامه ریزی منظم اختصاص داده، به موقع معین به مطالعات مان بپردازیم. ۲. فضای مناسب: برای درک بهتر مطلب خواندنی رعایت این امر نیز لازم است تا در یک محیط کاملاً آرام و فضای باز مطالعه نماییم و از مطالعه کردن در محیط مزدحم و پر سرو صدا که موجب برهم خوردن تمرکز ذهنی مان می گردد، جلوگیری نماییم.

۳. رجوع به کتابهای ساده و عام فهم: طریقه دیگر درک درست از مطالعه کردن این است که در ابتدا باید کتابهای بسیار ساده و آسان را که با درک ذهنی و سوپیه تحصیلی و علمی مان سازگاری داشته باشد مطالعه نماییم.

۴. قبل از آغاز مطالعه کتاب بررسی دقیق فهرست مطالب کتاب مذکور لازم و ضروری است، چون لازم نیست همه کتاب ها را (از اول تا آخر) مطالعه نماییم. ما باید با بررسی فهرست مطالب همان موضوعات را مطالعه نماییم که، در پی فهم آن هستیم.

بهترین مردم کیست؟

□ آیا فکر کرده اید که شما از جمله بهترینها باشید؟
□ آیا فکر کرده اید که چطور یک شخص از جمله انسانهای بهتر شده میتواند؟

در رهنمودها و احادیث پیغمبر (ص) جواب این سوالها را میتوان چنین دریافت نماییم:

حدیث اول: بهترین شما خوش اخلاقترین شماست.

حدیث دوم: بهترین شما کسانی اند که عمر دراز و اعمال نیکو دارند.

حدیث سوم: بهترین شما خوش اخلاقترین مهربانترین شما با فامیلهای شان اند.

حدیث چهارم: بهترین شما کسانی اند که قرآن کریم را بیاموزند و به دیگران نیز بیاموزانند.

حدیث پنجم: بهترین بندگان خداوند در روز قیامت کسانی اند که با وعده های خویش وفا مینمایند و خوش اخلاق اند.

حدیث ششم: بهترین شما آنهای اند که به دیگران طعام و سلام میدهند.

حدیث هفتم: بهترین مردم کسانی اند که قرآن کریم را بهتر تلاوت کنند، اموردینی خود را خوبتر بدانند، از خداوند (ج) بیشتر بترسند، به کارهای خوب و نیک امر نمایند، از کارهای بد و ناشایسته ممانعت نمایند و به خویشاوندان خود بیشتر روابط نیک داشته باشند.

آیا می توانیم خوش اخلاق، نیکوکار، مهربان، علاقمند به قرآن، به وعده های خود وفا کننده، به دیگران طعام و سلام دهنده، به مسایل دینی آگاه، با تقوا و خداترس، به کارهای خوب امرکننده، از کارهای بد ممانعت کننده بوده، و با خویشاوندان بیشتر روابط نیک داشته باشیم.

ستاره شناسی که پیش از اختراع تلسکوپ، موقعیت ستاره گان را به گونه دقیق تعیین نمود

میرزا اولوغ بیک

محمد تراغای ملقب به میرزا اولوغ بیک (تولد: ۱۹ جمادی الاول، ۷۹۶ هـ . مطابق ۲۲ مارچ ۱۳۹۴م و شهادت: اکتوبر سال ۱۴۱۹م. مطابق رمضان ۸۵۳ هجری) فرزند شاهرخ میرزا و گوهرشاد آغا از نوابغ شرق و جهان به شمار میرود که قبل از اختراع تلسکوپ، به کمک وسایلی ابتدایی موقعیت ستاره گان را به گونه دقیق تعیین نمود و تألیفات او در علم نجوم از شهرتی عالمگیر برخوردار است.

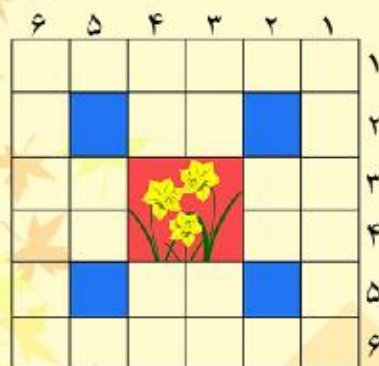
او از سن سه ساله گی به آموزش زبان عربی و فارسی و دانشهایی چون: هندسه، ریاضی، نجوم، ادبیات، موسیقی و غیره پرداخت و به زودی چنان تبحر و استادی پیدا کرد که درباره اش سرودند:

چون اولوغ بیگی به علم هندسه یافت نتوان در هزاران مدرسه

میرزا اولوغ بیک که خود دانشمند، ادیب و هنرشناس بود، دانشمندان، شاعران و هنرمندان مشهور عصر خویش را فراخواند و مجمع بزرگ علمی را پی افکند که بعدها دانشمندان اروپایی آن را «آکادمی علمی» یا «آکادمی علوم اولوغ بیگ» خواندند.

میرزا اولوغ بیگ را منحصراً عالم هندسه، ریاضی و نجوم همه گان میشناسند و کارهای علمی او را ارج و بهای فراوان میگذارند، اما گویند که او شاعر و در علم موسیقی و تاریخ نیز متبحر بوده است. از میرزا اولوغ بیگ چهار اثر مهم بجا مانده است که عمده ترین آنها زیج کورگانی یا زیج اولوغ بیگی، تعیین سینوس یک درجه و تاریخ اربعه اولوس میباشد.

او برای رصد کردن ستاره گان رصد خانه سه طبقه پی خود را در ۱۴۲۸ در شهر سمرقند اعمار نموده بود که در ۱۵۰۱ م به دست متعصبین منهدم گردید، اما باستانشناسان خرابه های آن را در ۱۹۰۸ م کشف و به یاری مهندسان دوباره بازسازی کردند. از این رصدخانه همه ساله هزاران سیاح و دانشمند از سراسر جهان بازدید مینمایند.

افقی:

- ۱- یکی از ولایات افغانستان
- ۲- منمیر مفرد متکلم
- ۳- است به پشتو - حیوان اهلی
- ۴- مادر به عربی - از حروف ربط
- ۵- شخص
- ۶- از روزهای هفته

عمودی:

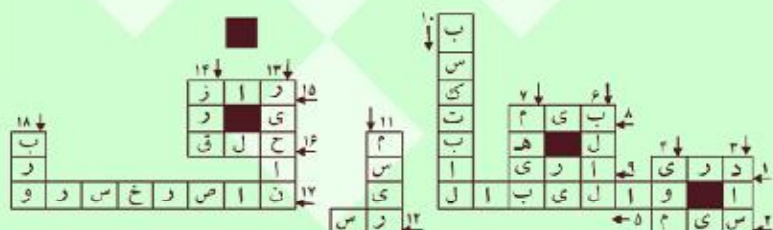
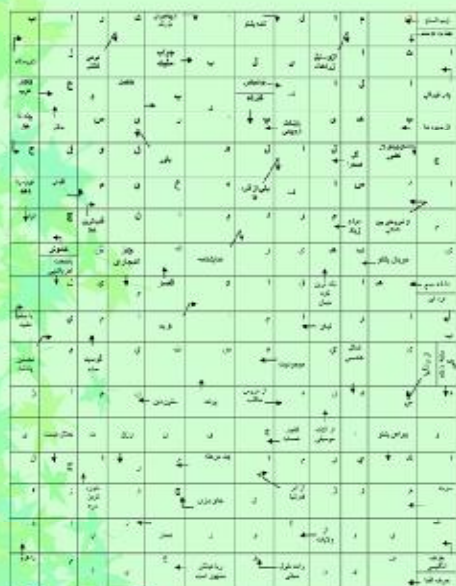
- ۱- شهری دانی
- ۲- دریا
- ۳- نفس - شبهه معکوس
- ۴- نفس خسته - دریای در فرانسه
- ۵- مجسمه
- ۶- هر روزه

ترتیب کننده: سید محمد نبی ادیبان

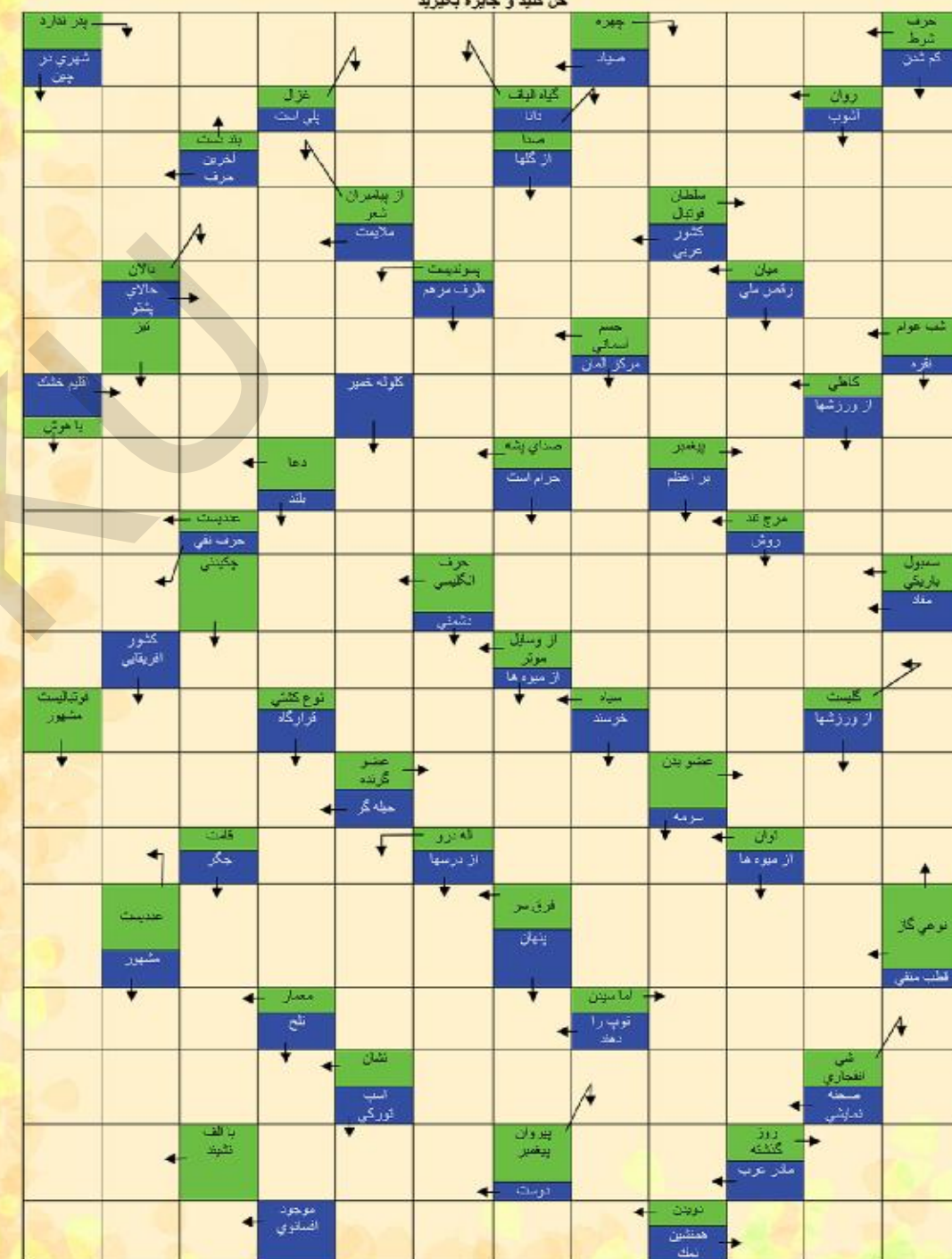
این دو تصویر در ظاهر شبیه همدیگر هستند ولی اگر به دقت به آنها نگاه کنید ۱۰ تا فرق با هم دارند. آنها را پیدا کنید.

حل جدول های شماره گذشته

حل کنید و جایزه بگیرید

صلح

بر بام شهر ما
بر بام خانه ها
یک صبح کفتری
میخواند این سرود:
با صلح و زنده گی
دمساز گشته ام
من باز گشته ام

لی لی لی حوضک
شاعر: محمد حسین محمدی
تصویرگران: پروین پژواک و هژیر شینواری
چاپ: اول - بهار ۱۳۸۴
ناشر: مؤسسه طراوت
تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

دختر آفتاب و دیو سیاه
نویسنده: محمد حسین محمدی
تصویرگر: محمد رضا لواسانی
صفحه آرایی: مهشید مهاجر
چاپ: اول ۱۳۸۴ - تهران
ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
تعداد صفحات: ۴۴
تعداد داستان: یک داستان

کتابخانه

خواننده های عزیز! خداکند کتاب هایی را که در شماره پیش معرفی کرده بودیم، خوانده باشید. اگر خواننده باشید، لطفاً خلاصه آن را به ما ارسال کنید. ما برای تان جایزه هم در نظر گرفته ایم. این بار چند کتاب تازه دیگر را معرفی میکنیم. این ها را بخوانید و نتیجه آن را به ما بنویسید. همچنان به ما بگویید که چقدر فایده داشته است؟ نقایص کتاب ها را نیز برای ما شرح دهید. کتاب های تازه ای را که میتوانید از کتاب فروشی ها بیایید، این هاست:

بابا غورغوری و مادر کلان خیلی خیلی پیر
نویسنده: محمد حسین محمدی
تصویرگر: علی مؤمنی
چاپ: اول - زمستان ۱۳۸۳ - تهران
ناشر: مؤسسه طراوت
تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه
تعداد داستان: یک داستان

دوست خوب

مکتب زیبا داریم
استاد دانا داریم
کتاب ما مفید است
پاک و نو و سفید است
خطش بسیار فشنگ
است
رسم هایش رنگ رنگ
است

پروانه ها

روز اول که استاد
کتابها را به ما داد
گفت: "کتابها دوست
ماست
دوستان خوب و داناست
"اگر کتاب بخوانیم
هر چیز را خوب میدانیم
"

دوست خوبم، ای کتاب
مفیدی مثل آفتاب

پروانه ها پروانه ها
پروانه های خوشنما
پروازتان بس دلنشین
بر آسمان و بر زمین
روی گل و روی چمن
روی علفهای دمن
مستانه بال و پر زدید
بر روی من پرپر زدید
گفتم بگیرم بالکت
آن بالک خال خالکت
از دست من گشتی رها
رفتی سوی تخت هوا

خدای خوب و مهربانم! امروز که میخواهم این عهد را با خود ببندم، از تو میخواهم تا مرا تنها نگذاری: از همین لحظه با خودم عهد میبندم که درس بخوانم، تلاش کنم و در تکاپو باشم و چون پرندۀ بی در آسمان، علم پرواز کنم. آنقدر در این آسمان اوج بگیرم و چون ستاره بدرخشم تا تمام دنیا ببینند.

یاسمین دختری افغان، نام کشورش را مثل گذشته درخشان کرده است. میخواهم به دنیا ثابت کنم که افغانستان جایگاه ملالی ها و مولانا هاست و محال است کشوری با این همه عظمت تاریخی، پیشرفت نکند. میخواهم لبخند مادرم و درخشنده گی چشمان او را هنگام موفقیت خویش ببینم.

خدای خوب و مهربانم! از تو می خواهم که مرا به آرزوهایم برسانی و امید و اراده ام را در این راه ثابت نگه داری تا روزی برسد که کشورم را جزء پیشرفته ترین کشورها در رفاه و آسایش ببینم. روزی بیاید که دیگر همصنفی هایم مجبور نباشند تا روی زمین و زیر آفتاب سوزان درس بخوانند. مجبور نباشند کار کنند و خودشان مخارج تحصیل شان را پیدا کنند. میخواهم تا کودکان سرزمینم را در جهان کودکانه شان با قلم های رنگ رنگ در حال به تصویر کشیدن خیالات و آرزوهایشان بر روی کاغذ سفید تقاشی ببینم.

دلیم میخواهد قهقهه خنده های شان را که از ته دل بر میخیزد، دنیای زیبا و پراحساس پسرکی با توپ و دخترکی با گودیگکش را دوباره ببینم. پس از همین لحظه تلاش میکنم، فقط تلاش، تا روزی که به آرزوهایم برسم.

بیا یید از کاغذ گل‌های زیبا بسازیم

برای اینکه گل شما زیبا و پر باشد، تقریباً باید ۶۰ گلبرگ استفاده کنید.

همچنین می‌توانید با استفاده از دو رنگ تیره و روشن در گل هایتان زیبایی بیشتری به آن بدهید.

مواد مورد نیاز

- ۱- کاغذ رنگه به رنگ دلخواه
- ۲- نی یا حصیر به تعداد گلها
- ۳- کمی پنبه
- ۴- قیچی
- ۵- رابر تیب، یا نوار سطل سازی

طرز ساخت

یک تکه کاغذ کوچک پنبه را به صورت مخروط در آورید و در مرکز یک دستمال کاغذی قرار دهید. آن را بپیچید و به صورت یک مخروط در آورده، انتهای آن را به نی یا حصیر با رابر تیب بچسبانید. این قسمت در حقیقت وسط گل شماست و گلبرگها در اطراف آن قرار میگیرند.

برای درست کردن گلبرگ باید تعداد زیادی گلبرگ با این الگو درست کنید.

بهتر است تعدادی از این الگوها بزرگتر و تعدادی کوچکتر باشند، از الگوهای کوچکتر در وسط گل و از الگوهای بزرگتر در اطراف گل استفاده میشود. الگوی کوچک را در کنار نی قرار داده و با رابر تیب قسمت باریک گلبرگ را به ساقه بچسبانید، با استفاده از ۴ تا ۵ گلبرگ می‌توانید مرکز گل را کامل کنید.

گلبرگهای بزرگتر را به ترتیب در قسمت دور و در فاصله میان گلبرگهای قبلی قرار دهید تا گل شما زیباتر شود. حداقل باید ۴ ردیف از این گلبرگها را درست کنید تا گل شما تکمیل شود...

البته باید بدانید شما می‌توانید با استفاده از الگوهای مختلف، گل‌های مختلفی درست کنید مثلاً اگر الگوی شما مثل شکل بالا به صورت قلب باشد، گل شما بیشتر شبیه مرسل خواهد شد. اگر الگوی شما شبیه شکل پایین باشد، گل متفاوت دیگری خواهید داشت.

انتخاب: ذکيه احمدی

خور و کوچیانو!

د تربیت مجلې ادارې ته یوه داسې کیسه راوړئ، کومه چې تاسو په خپله لیکلې وي. دا په یاد ولرئ چې، ښه کیسه جایزه هم لري.

کوم ځواب سم دی؟

پوښتنه: افغانستان څو ولایتونه لري؟
الف: ۲۹

ب: ۳۲

ج: ۳۴

پوښتنه: د افغانستان د ملي خپلواکۍ ورځ په کومه نېټه ده؟

الف: د غويي ۸ نېټه

ب: د زمري ۲۸ نېټه

ج: د وري لومړۍ نېټه

خور و کوچیانو!

لاندې پوښتنې ته سم ځواب ولیکئ:

۱. په مورنۍ ژبه زده کړه د چا حق دی؟

الف: د هر ماشوم

ب: د هر سړي

ج: د هرې ښځې

د کاغذ اهمیت

ګرانو کوچیانو!

تاسې پوهیږئ ګنه: په هغه وخت کې چې په دنیا کې قلم او کاغذ نه وو کشف شوي، انسانانو به خپل خیالات په رسمونو او د څارویو او منځورو په کښلو سره انځورول. زیاتره به په وچه ځمکه او د یوالونو باندې دغه ښې کښل کېدې. څه وخت چې، انسانان اوږد پرمختګ وکړ، بیا به یې خپل خیالات د ونو په پانو باندې لیکل. کله یې چې یو څه نور انکشاف هم وکړ، نو بیا به یې د حیواناتو په پوستکو باندې لیکل کول، وروسته یې چې یو څه نوره ترقي وکړه، نو بیا به یې په ډبرو باندې لیکل کول. کله یې چې یو څه د اوسپنې د ټکولو او هوارولو چل زده کړ، نو بیا به یې په مسي فلزاتو او د سرو اوسپنو زرو په وړو وړو ټوکو باندې لیکل کول. مګر کله چې، چینایانو کاغذ کشف کړ، نو دلېک لوست طریقه ډېره اسانه شوه او اوس انسان په ډېرې اسانۍ او سهولت سره کولی شي چې، خپل افکار دسپین کاغذ پرمخ وکاږي او په ډېرې اسانۍ سره نه یوازې مقابل لوری پرې پوه کړي، بلکې د تل لپاره یې په ډېره ښه توګه د تاریخ په پانو کې وساتي. د ډېرې نیکمرغۍ ځای دی چې، نن سبا بشر، د خپلو پرمختګونو په ترڅ کې، د کمپیوټر په برېښنا ییزو (الکترونیکی) څپو باندې هم لیکل کوي!

استاد حبیب الله رفیع

د پوهنې رڼا

مونږ په خپل وطن کې د پوهنې بڼ سمسور غواړو

علم کور په کور غواړو

علم کور په کور غواړو

دا رڼا خوره د ګران هېواد په هر یو لور غواړو

علم کور په کور غواړو

علم کور په کور غواړو

مونږ یو موشومان مونږ د زده کړې استعداد لرو

مینه د هېواد لرو

مینه د هېواد لرو

مونږ په خپلو متو کې د ملک خدمت ته زور غواړو

علم کور په کور غواړو

علم کور په کور غواړو

مونږ په خپل وطن کې د تعلیم او زده کړې حق لرو

مینه د سبق لرو

مینه د سبق لرو

مونږه پاملرنه د استاد، د پلار او مور غواړو

علم کور په کور غواړو

علم کور په کور غواړو

مونږ ودانوو به وړان وطن په خپل همت باندې

پوهې په دولت باندې

مونږه هر افغان د بل افغان د سترګو تور غواړو

علم کور په کور غواړو

علم کور په کور غواړو

آیا میدانید...؟

آیا میدانید مزه غذا ها را چگونه تشخیص میدهیم؟

اگر شما از نزدیک زبان خود را در آینه ببینید، پستیها و بلندی های کوچک زیادی بر روی آن دیده میشود، این ناهمواریها (حلمه) نام دارد. روی این ناهمواریها (تکمه های چشایی) قرار گرفته که تعداد آن تقریباً به سه هزار تکمه میرسد. مزه مواد در دهان وقتی خوب احساس میشود که به صورت محلول باشد، هنگامی که شما چیزی را میخورید، آب دهان مواد کیمیای غذا را در خود حل میکند. ذرات کوچکی از این مواد کیمیای با تکمه های چشایی تماس پیدا کرده احساس چشایی را ایجاد میکند، وقتی که حرکت این ذرات بیشتر باشد، احساس چشایی قویتر است و به همین دلیل وقتی غذا گرم است، طعم و مزه قویتری دارد. تکمه های چشایی شما به ساده گی میتوانند طعم های شور، شیرین و تلخ را احساس کنند. هر قسمت از سطح زبان نسبت به یکی از مزه ها حساس است. نوک زبان طعم شیرین را درک میکند، کناره ها و لبه های زبان مزه شور را درک میکند و قسمت های آخر زبان مزه تلخ را تشخیص میکند

بد نیست بدانید که ترشی ترکیبی از سه مزه شور، شیرین و تلخ است.

محمد عزیز آسوده

ترانه معلم

علم دادی یاد ما را
کرده ای دلشاد ما را
دست ما را تو گرفت
کرده ای ارشاد ما را

ای معلم، ای معلم!

روح ما کردی تو صیقل
مشکل ما کرده ای حل
آمدی روشن نمودی
در روان ما تو مشعل

ای معلم، ای معلم!

راه ما کردی تو روشن
دشت جان کردی تو گلشن
در دل ما پروریدی
عشق دانش، مهر میهن

ای معلم، ای معلم!

ما که خیل کودکانیم
گلبن این بوستانیم
رهنمای ما توهستی
ما به راه تو روانیم

ای معلم، ای معلم!

انسانی که کوه را از میان برداشت، همان کسی بود که شروع به برداشتن سنگریزه ها کرد.

یاد داشته باش هر وقت دلتنگ شدی به آسمان نگاه کن. کسی هست که عاشقانه تو را می نگرد و منتظر توست که اشکهای تو را پاک می کند و دستهای را صمیمانه می فشارد تو را دوست دارد. فقط به خاطر خودت به یاد داشته باش هر وقت دلتنگ شدی به آسمان نگاه کن و اگر باور داشته باشی می بینی ستاره ها هم با تو حرف میزنند. باور کن که با او هرگز تنها نیستی.

تلاش کنید تا باور کنید دیگران وظیفه یی در قبال شما ندارند و عامل سعادت یا شقاوت هر کس خود اوست.

اوقات فراغت خود را چگونه سپری مینمایید؟

همایون فرزند عبدالحکیم ۱۳ ساله و صنف ششم لیسۀ عالی سید اسماعیل بلخی من از اینکه به مضامین ساینس خیلی علاقه دارم، سعی می کنم در اوقات فراغت مشق و تمرین ریاضی و هندسه را حل نمایم تا برایم آسان گردد. این، برنامه اساسی ام در اوقات فراغت است. بر علاوه گاه گاهی ورزش مینمایم و در صورت لزوم با پدرم در کارهایش کمک مینمایم.

زما نوم حاکف او د پلار نومی صدیق دی. زه د چاردهی ابتدائیه ښوونځی او د دویم ټولگی زده کوونکی یم. د رخصتی پر وخت کتاب وایم، کیسې لیکم، او ځینی وختونو هم ورزش ووکم. زه هرډول ورزش سره علاقه لرم، خو د فوتبال سره ډیره مینه لرم.

علی فواد ولد محمد قاسم ۱۶ ساله صنف ۱۱ لیسۀ عالی حبیبیه. در اوقات فراغت زیادتر کتابهای را مطالعه میکنم که از لحاظ معلوماتی برایم مفید و ارزنده باشد، مثلاً: کتابهای داستان و بعضاً هم کتابهای در رابطه به علوم سیاسی میخوانم. از طرف صبح معمولاً ورزش میکنم، مخصوصاً پرورش اندام و جمناسیک را خیلی دوست دارم و خودم به پرورش اندام میپردازم.

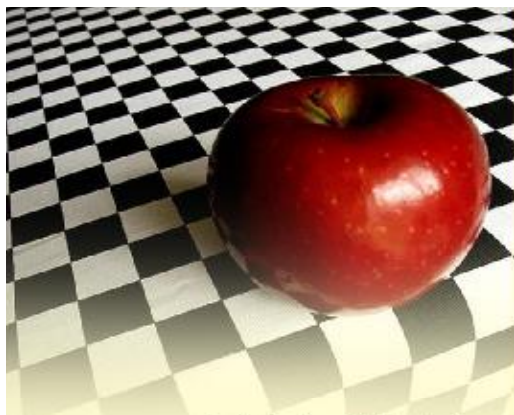
صدیقه بنت محمد کریم ۱۱ ساله و صنف ششم مکتب نسوان ام البنین.

مضمون مورد علاقه ام "دری" است من در اوقات فراغت معمولاً کتاب های را که دوست دارم، می خوانم و در ضمن به مرور درس هایم نیز می پردازم. بعضی وقت ها تفریح هم می کنم و در امور خانه با مادرم نیز کمک می نمایم. علاوه بر درس های مکتب کورس آموزش و قرائت قرآن کریم را نیز تعقیب می نمایم.

(گفتگوی ماد و نایینا) نایینا گفت: دوست دارم. ماه گفت: تو که مرا نمی بینی چطور می دوستم داری. نایینا گفت: اگه می دیدمت عاشق زیبایت می شدم اما حالا که نمی بینمت عاشق خودت هستم.

هروقت که دل کسی را شکستی روی دیوار میخی بکوب تا ببینی که چقدر دل شکستی هروقت که دلشان را به دست آوردی میخی را از روی دیوار بکن تا ببینی که چقدر دل به دست آوردی اما چه فایده که جای میخ ها بر روی دیوار می ماند.

تلاش کنید همان گونه باشید که می گوید.

دندان‌های تان را سفیدتر کنید

همه ما می‌دانیم که کولا، قهوه، چای و غذاهای شیرین باعث تغییر رنگ و لکه دار شدن دندان‌ها می‌شوند. اما آیا می‌دانستید که سیب و بهی به از بین بردن این تغییر رنگ و سفیدتر کردن دندان‌ها کمک می‌کنند؟

جلوگیری از جنگ:

روزی یک نفر به سرعت میدوید، از او پرسیدند چرا میدوی؟
آن شخص گفت: میروم تا از جنگ دو نفر جلو گیری کنم!
گفتند: کدام دونفر؟
گفت: خودم و آن نفر که از پشت من میدود!

آدم شجاع:

معلم: شجاع به چه کسی گفته میشود؟
شاگرد: به کسی که جواب سوال را نمی‌فهمد ولی دستش را بالا میکند که جواب بدهد!

عکس ۳ در ۴:

هفت نفر دیوانه به یک عکاسی رفتند، سه نفر آنها روی زمین خوابیدند و چهار تای آنها استاده شدند و بعد به عکاس گفتند: زود باش یک عکس ۳ در ۴ بگیر!

بقه و مار

بقه همراه چوچه هایش در کنار یک رود خانه زندگی میکرد. چوچه های بقه چشمهای کلان و دهان های بزرگ داشتند. آنها بسیار مقبول بودند و بقه بسیار زیاد چوچه هایش را دوست میداشت.

بقه همراه چوچه هایش زندگی خوب و خوشی داشتند تا اینکه یک روز سر و کله مار وحشتناکی پیدا شد. بقه و چوچه هایش در لانه شان پنهان شدند. مار وحشتناک مدتی در اطراف خانه بقه گشت و زبان خود را بیرون کرد و گفت: نیش، نیش، از دست من گریختید، خیر است، من باز میگردم و شما بقه های چاق و چله را میخورم.

مار این را گفت و رفت.
بقه غمگین شد و با خود گفت: چه بد. از این به بعد چوچه های قشنگم نمیتوانند بازی کنند.

بقه فکر کرد و فکر کرد، ولی نتوانست راهی پیدا کند. پس تصمیم گرفت پیش خواهر خوانده دانایش خرچنگ برود و از او کمک بخواهد.

بقه چوچه هایش را گرفت و به خانه خرچنگ رفت.
خرچنگ بسیار دانا و مهربان بود. او وقتی مشکل بقه را شنید. کمی فکر کرد و خیلی زود راه حلی پیدا کرد و گفت: راه حل این مشکل بسیار آسان است.

بقه که بسیار خوشحال شده بود، پرسید: راه حل آن چیست؟ زود تر بگو. خرچنگ گفت: در این نزدیکی راسویی زندگی میکند. تو میدانی که راسو دشمن مار است و راسو از این مار قویتر است. اگر راسو با این مار روبرو شود، حتماً با او میجنگد و مار شکست میخورد و از اینجا میروود.

بقه گفت دوست عزیزم، گپ تو صحیح است، ولی چگونه مار و راسو را با هم روبرو کنیم؟

خرچنگ خندید و گفت: تو غصه نخور من چند ماهی میگیرم و تو آنها را از خانه راسو تا خانه مار بر روی زمین بگذار. را سو ماهی را یکی میخورد تا به خانه مار میرسد و آن وقت مار را میبیند و حساب آن مار زورگو را میرسد.

بقه و چوچه هایش همه یک‌صدا گفتند: تو بسیار باهوش و مهربان هستی. روز بعد بقه و خرچنگ نقشه شان را عملی کردند و راسو ماهی ها را یکی یکی خورد و به خانه مار رسید و چنان مار را به زمین زد که مار خانه اش را رها کرد و از آنجا گریخت و دیگر هم سرو درکش پیدا نشد.

درد دل

من یمایا که امروز متعلم مکتب هستم، سالها به علت معلولیت ناشنوایی از تعلیم بازمانده بودم و همیشه حسرت رفتن به مکتب، درس خواندن، با همسالانم در یک چوکی نشستن و با آنان بازی و تفریح کردن قلبم را پر کرده بود.

همیشه میدیدم که همسالان من هر روز صبح بکس و کتابهای خویش را گرفته، با خوشحالی به سوی مکتب میروند و هر سال از یک صنف به صنف بالاتر رفته، سویی تعلیمی شان نیز افزایش مییابد، اما من همچنان در خانه و در کوچه سرگردان بودم.

هیچکس با من سخن نمیگفت؛ زیرا نه صدای کسی را میشنیدم، نه کلامی به کسی گفته میتوانستم، اما امروز از برکت پروگرام تعلیمات فرا گیر در صنف دوم مکتب قرار دارم.

روزهای نخست همصنفانم مرا درک نمیکردند، اما آهسته- آهسته زبان اشاره و لب خوانی را فرا گرفتیم و حالا همدیگر را درک میکنیم و سخنان همدیگر را میفهمیم.

دلم میخواهد که هرچه زودتر نوشتن و خواندن را مکمل فرا گیرم تا به کسان دیگری که سخن مرا نمی فهمند، از طریق نوشتن، مطلب خویش را ابراز نمایم.

آرزوی دیگرم اینست که برای ما ناشنوایان، نابینایان و معلولین فیزیکی زمینه آموزش، ورزش، هنر و حرفه فراهم گردد تا ازین طریق در آینده بتوانم به روی پای خود بایستم و به کشور و مردم عزیز افغانستان نیز خدمت نمایم.

یک ناشنوا و نابینا اگر از کودکی در زمینه های ورزشی به طور حرفوی آموزش ببیند، میتواند در آینده بهترین ورزشکار و مربی گردد و حتا با اشتراک در المپیک های جهانی مدال و افتخار برای خود و کشور و مردمش کمایی نماید.

من به ورزش و به ویژه ژیمناستیک بسیار علاقه دارم. اگر زمینه فراهم شود، اطمینان دارم که بهترین ورزشکار این رشته خواهم شد.

امیدوارم وزارت محترم معارف همچنانکه زمینه تعلیم را به ما میسر ساخت، زمینه ورزش حرفوی را نیز فراهم نماید.

دریچه باز

انوش د سید نور محمد شاه د عالي لېسې د شپږم ټولګي زده کوونکی

کله چې مي، د تربيت هنري، ادبي او روزنيزه مجله ولوسته خدای شته چې، زما ډيره خوښه شوه. په رښتيا سره چې نوموړې مجله په ډيره ښکلې بڼه چاپ او په زړه پورې معلومات په کې راغښتل شوي دي. خو په هغه مهال چې مي د دريچه باز تر سر ليک لاندې مطلب ته پام شو چې، د زده کوونکو ستونزو ته ځانګړی شوی وړه يې دې ته وهڅو سم، ترڅو خپلې ستونزې تا سو ته وليکم.

دوه کاله کړي چې، له رسنۍ او انځورګرۍ سره مي مينه پيدا شوه او اوس په دې لاره کې ډيره بريالي يم. خو زما کورنۍ له دې هنر سره مخالفه ده، زما کورنۍ غواړي چې په راتلونکي کې ډاکتر شم، خو زه نه غواړم ډاکتر شم، ځکه زه له ساينسي مضمونونو سره مينه لرم، زه په ځان کې، د ډاکترۍ استعداد نه وينم. زه غواړم په راتلونکي کې تر ټولو لوی انځورګر شم، ځکه په ځان کې دا استعداد وينم خو زما کورنۍ له ما سره د انځورګرۍ په برخه کې هيڅ ډول مرسته نه کوي او همدا ټينګار کوي چې، ته بايد ډاکتر شي او بس.

نو له ستاسو زما دا غوښتنه ده چې، ما دخپلو ښو لارښوونو څخه برخه من کړي.

شاگردان

ممتاز

مریم بنت خواجه شکور
صنف ششم ۹

مریم د عبدالجبار لور د
احمد خان ابدالی د
ښوونځي زده کوونکې

میتاز د امام الدین لور د
علامه نیک محمد ښوونځي
د نهم ټولګۍ زده کوونکې

ابوالفضل ولد خیر الله صنف
چهارم مکتب ذبیح الله
خان

احمد صمیم ولد عبد الواحد
صنف دوازدهم لیسه شاه
دوشمشیره

ادیبه نیازی د مولا کل لور
د یوولسم ټولګۍ زده
کوونکې

انیلا بنت سید نجم الدین
صنف نهم متوسطه آزادی

بصیره بنت حسین داد
صنف نهم متوسطه بهادر
خان

مجتبی نادری ولد حاجی
غلامرضا صنف دوم

محمد شعیب ولد غلام
محمد صنف دوازدهم لیسه
حاجی عبدالقدیر

نوید ولد نور محمد صنف
دهم لیسه عالی محمد انور
بسمل

نرګس بهار د فضل الحق لور
د نهم ټولګۍ زده کوونکې
د نهم لیسه عالی لېسې د

یلدا بنت حمید الله صنف
ششم مکتب ابتدایه خواجه
محمدپارسا

مرسل بنت عبد الغفور صنف
دهم لیسه بی بی ساره

مریم بسم الله صنف ۱۲ لیسه
نسوان سرا سیاب

یهشته بنت محمد نبی صنف
هفتم لیسه عالی زرغونه

تبسم برین بنت نثار احمد
صنف هشتم

تھمینه بنت قدم علی صنف
نهم مکتب نسوان نمبر ۱۳
جمالینه

حامد شمس ولد شمس
الدین صنف دهم لیسه د کور
بی بی مهره

حکیم شاه د خواجه محمد
پارسا د ښوونځي د شپږم
ټولګۍ زده کوونکې

فروزه د محمد ضیا لور د اتم
ټولګۍ زده کوونکې

فهیمة د حسین داد لور د
لسم ټولګۍ زده کوونکې

فوزیه د عبدالغیاث لور د
یولسم ټولګۍ زده کوونکې

گل حیدر ولد ملک لنگر
صنف هشتم متوسطه
ابوریحان

یلدا عبدالمنان تخلص
محمدی صنف ۱۲ لیسه
سلطان رضیه

حمید د معراج الدین لور د
شپږینو د عالی لېسې د
دولسم ټولګۍ زده کوونکې

دیدار ولد جان محمد
صنف دوازدهم لیسه غازی
عبدالله

زروه د عبدالغنی لور د مریم
د عالی لېسې د دولسم
ټولګۍ زده کوونکې

رابعه ستار بنت محمد امان
صنف یازدهم لیسه عالی
افتخ

سپورمی د محمد ویس لور
د زلیخا د عالی لېسې د اوم
ټولګۍ زده کوونکې

سلما بنت سید امیر صنف
نهم لیسه ملکه ثریا

سمیع الله د وریمین زوی
د ابوذر غفاری لېسې د
دولسم ټولګۍ زده کوونکې

سیف الرحمن ولد زیر گل
صنف هشتم الف

شاهمین متعلیم صنف نهم
متوسطه آزادی

فرشته میرزا محمد صنف
یازدهم لیسه سرا سیاب